

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til miljøministeren:

Forespørgsel [om landsbyer] af Svend Erik Hovmand (V) m. fl.

(Forespørgsel nr. 13. Anmeldt 15/1 80).

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik dernæst til dagsordenens punkt 4, der var:

4) Forespørgsel til landbrugsministeren og udenrigsministeren:

Forespørgsel af Ib Christensen (DR), Bjørn Poulsen (SF) og Steen Folke (VS):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om EFs aktuelle budgetproblemer, herunder om EFs aktuelle og fremtidige landbrugspolitik?«

(Forespørgsel nr. 9. Anmeldt 7/12 79. Fremme af forespørgslen vedtaget 18/12 79).

Forhandling

Ib Christensen (DR):

Baggrunden for denne forespørgsel er den budgetstrid, der er brudt ud mellem EF-Parlamentet og Ministerrådet, og som har tilknytning til EFs nuværende og kommende landbrugspolitik. Det væsentlige i denne strid er Parlamentets ønske om at tilkæmpe sig en magt, det ikke traktatmæssigt har, og som kan forskyde indflydelse og kompetence fra Ministerrådet til Parlamentet.

I den betænkning, der begrundede Parlamentets ændringsforslag ved budgettets førstebehandling, forlanger man en ændring af budgettraktatens artikel 203, således at sondringen mellem obligatoriske og ikke-obligatoriske udgifter ophæves, altså en væsentlig forøgelse af Parlamentets budgetkompetence, der i dag ikke omfatter de obligatoriske udgifter, der udgør den overvejende del af budgettet.

Parlamentets intentioner afsløres også i afsnit 58 i Dankert-betænkningen, hvori det siges, at Ministerrådet har vist sig ganske uvilligt til at samarbejde med Parlamentet

om 1980-budgettet, og det tilføjes: »Dette er en følge af, at man i visse medlemsstater er ængstelig for den institutionelle balance mellem Parlamentet og Rådet.«

Som et led i magtkampen forsøger Parlamentet at lovgive over budgettet, som det rigtigt påpeges i bogen »Hvordan fungerer EFs landbrugspolitik?« Den er udgivet af landbrugsministeriet, og deri står på side 202:

»I modsætning til Rådet har det været Parlamentets kutyme konsekvent at forhøje udgifterne og ofte til mere end foreslået af Kommissionen. En forhøjelse af udgifterne, som endvidere indebærer, at den maksimale stigningssats overskrides. Parlamentet har således forsøgt via budgetbehandlingen at tiltage sig udvidede beføjelser på Rådets bekostning, idet det har forsøgt at lovgive via budgettet.«

Dette er ved denne lejlighed sket gennem Parlamentets forslag om at overflytte 2,7 mia kr. fra landbrugets garantisektion til strukturalitiske foranstaltninger, idet de ca. 2 mia kr. skulle finansieres ved at hæve medansvarsafgiften, hvilket er et forsøg på at tiltage sig væsentlig indflydelse på og bestemmelsesret over landbrugspolitikken.

Medvirkende i situationen er det forhold, at udgifterne til EFs kostbare landbrugsordninger er ved at sprænge budgettet. Det er nødvendigt enten at skære drastisk ned på garantisystemet, der fremmer en enorm overskudsproduktion, eller også at tilføre EF nye midler, og herunder er spørgsmålet om en forhøjelse af EF-momsen fra 1 til 1,5 pct. bragt frem af Parlamentet.

EFs kommende udvidelse med Grækenland, Spanien og Portugal spiller også her ind. Det drejer sig om lande med en meget stor landbrugsproduktion og med en i forhold til de nuværende EF-lande mere tilbagestående økonomi og følgelig med store behov for strukturændringer og regional bistand. Det er under disse omstændigheder urealistisk at forestille sig, at en landbrugspolitik opretholdes, som i overvejende grad har været centreret om at subventionere nordeuropæisk landbrug.

Til dette kommer, at både Storbritannien og andre i EF med stigende uvilje ser udgifterne svulme op til EFs landbrugsordninger, der lægger beslag på over 70 pct. af det samlede budget.

[Ib Christensen]

Det er på tide, at den danske regering og folketinget gør sig deres stilling til disse problemer klar. Der må ske en utvetydig dansk afvisning af EF-Parlamentets ønsker om flere budgetbeføjelser på Ministerrådets bekostning, en total afvisning af ethvert forsøg fra Parlamentets side på at lovgive via budgettet. Og endelig må forslaget om at forhøje EF-momsen fra 1 til 1,5 pct. ligeledes blankt afvises.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det budgetforslag for EF for 1980, som er opstillet af Ministerrådet, beløber sig til 14,9 mia europæiske regningsenheder, og det svarer til 115 mia danske kroner. Der er tale om en stigning på 8,6 pct. i forhold til budgettet for 1979. Størrelsesordenen af EFs budget i forhold til de nationale økonomier fremgår af, at budgettet beløber sig til ca. 2 pct. af de samlede nationale budgetter for alle EF-landene og 0,8 pct. af bruttonationalproduktet for hele EF-området.

For Danmarks vedkommende andrager de samlede indbetalinger til EF-budgettet 0,7 pct. af bruttonationalproduktet. Udbetalinger fra EF-budgettet til Danmark beløber sig til 1,7 pct. af det danske bruttonationalprodukt.

EFs budget kan siges at omfatte 3 slags udgifter. For det første aktiviteter, som erstatter nationale udgifter. Der er her først og fremmest tale om den fælles landbrugspolitik. Udgifterne hertil udgør $\frac{2}{3}$ af budgettet. Den anden del har været stort set konstant gennem de sidste 6 år. Uden den fælles landbrugspolitik ville medlemslandene være nødsaget til at afholde udgifter til landbrugsformål over de nationale budgetter.

For det andet udgifter, som helt eller delvis erstatter eller supplerer tilsvarende nationale aktiviteter. Det drejer sig især om udgifter til energipolitik, forskningspolitik, miljøpolitik, udviklingsbistand samt bestræbelser på at afsvække de sociale konsekvenser af det internationale økonomiske tilbageslag. Disse udgifter beløber sig til godt 20 pct. af budgettet.

Den tredje type af udgifter, som udgør den resterende del af budgettet, drejer sig om aktiviteter, der er en direkte følge af EFs eksistens. Der er bl. a. tale om administrationsudgifter, som beslaglægger ca. 4 pct. af budgettet.

Den danske regerings grundlæggende holdning til EFs budget er, at budgettet bør afspejle de beslutninger vedrørende samarbejdets indretning, som træffes i Ministerrådet. Danmark ønsker ikke, at samarbejdet kan påvirkes gennem ændringer af bevillingsstørrelserne – eller med andre ord: Danmark tager afstand fra muligheden for at lovgive over budgettet.

Det er naturligt, at udgifterne til den fælles landbrugspolitik er den vigtigste post i betragtning af, at det er det eneste område inden for samarbejdet, hvor der er opbygget en fælles politik. Landbrugsministeren vil komme nærmere ind på spørgsmålet om den fælles landbrugspolitik og de finansielle konsekvenser.

Jeg vil i det følgende koncentrere mig om de større aktuelle og principielle spørgsmål i forbindelse med budgettet.

I henhold til Romtraktaten har Europa-Parlamentet ret til at forkaste budgettet og begære, at der forelægges et nyt budgetforslag. Europa-Parlamentet benyttede sig som bekendt for første gang af denne ret i december måned 1979 ved behandlingen af EFs budget for 1980. Europa-Parlamentets grundelse for at forkaste budgettet var dels ønsket om en kraftig forøgelse af udgifterne til især regionalfondens og socialfondens, dels krav om betydelige besparelser i udgifterne til den fælles landbrugspolitik, gennemført ved særlige foranstaltninger inden for mejerisektoren.

Regeringen er enig med Europa-Parlamentet i behovet for besparelser i udgifterne til den fælles landbrugspolitik, som også vil gøre det muligt at forøge udgifterne til andre formål, uden at budgettets samlede størrelse forøges. Det er en grundholdning, som der er generel tilslutning til i alle ni medlemslande.

Ingen af medlemslandene kunne derimod tilslutte sig den fremgangsmåde, Europa-Parlamentet anvendte, idet den ville have ført til, at Ministerrådet i realiteten blev tvunget til at gennemføre bestemte ændringer i den fælles landbrugspolitik, og det ønskede man ikke.

Under drøftelserne mellem Ministerrådet og Europa-Parlamentet forud for Parlamentets beslutning om at forkaste budgettet strakte Rådet sig så langt, som principperne tillader, og viste vilje til at forøge udgifterne til en række formål som ønsket af Europa-

[Udenrigsministeren]

Parlamentet, så kraftigt som den økonomiske situation nu engang kan gøre det forsvarligt.

Forkastelsen af budgettet skaber ingen akut finansieringskrise for EF. Det er fastlagt i traktaten, hvilken fremgangsmåde der skal følges i tilfælde af forkastelse. I hovedtræk går bestemmelsen ud på, at der hver måned kan udbetales $\frac{1}{2}$ af bevillingerne på 1979-budgettet. Der er endnu ikke fremsat et nyt budgetforslag. Først når der foreligger et sådant udspil fra Kommissionen, er der mulighed for at vurdere, hvilke muligheder der foreligger for at tilvejebringe en tilfredsstillende løsning.

I det sidste $\frac{1}{2}$ år har spørgsmålet om det såkaldte britiske nettobidrag beslaglagt en stigende del af EFs arbejde. Det er efter regeringens opfattelse i sig selv beklageligt. Vi finder, at en række andre spørgsmål, herunder i forbindelse med den økonomiske situation, valutaproblemerne samt bestræbelserne på at opbygge en fælles energipolitik, er emner, som har langt større betydning for det fremtidige europæiske samarbejde.

Det må imidlertid erkendes, at der foreligger et problem, som et af medlemslandene anser for at være overordentlig betydningsfuldt. Det er et grundelement i Danmarks markedspolitik, at i en sådan situation har det pågældende medlemsland ret til at kræve problemet præsenteret og drøftet i Ministerrådet. Det lykkedes ikke at finde en løsning på Det europæiske Råds møde i Dublin den 29. og 30. november sidste år. Kommissionen fik på dette møde i opdrag at udarbejde en række yderligere undersøgelser, specielt med henblik på at forøge udbetalingerne fra EFs budget til Storbritannien. Dette yderligere materiale forventes først at foreligge omkring den 1. februar. Danmark afviser ikke at deltage i arbejdet med at tilvejebringe et kompromis, forudsat at alle lande, herunder Storbritannien, er indstillet på at søge frem mod en tilfredsstillende løsning, som én gang for alle fjerner dette spørgsmål fra Ministerrådets bord.

Regeringen vil særlig lægge vægt på, at en løsning ikke ensidigt tilsigter en finansiel overførsel til Storbritannien, men er en del af mere omfattende bestræbelser på at tilføre EF større dynamik, specielt med henblik på de store aktuelle problemer.

De regler, der gælder for EFs finansiering, blev fastlagt i 1970. De er bygget op omkring

toldunionen og den fælles landbrugspolitik. De enkelte medlemslande indbetaler det fulde provenu af deres toldindtægter og landbrugsimportafgifter til EFs kasse. Herudover indbetales der op til 1 procentpoint af et fælles beregningsgrundlag for merværdiafgift.

Overgrænsen for EFs finansiering udgøres således af det ene procentpoint for det fælles beregningsgrundlag for merværdiafgift. Procenten for 1980-budgetforslaget er fastsat til 0,80. Det betyder, at der er plads til en vis udgiftsforøgelse.

Tilvejebringelse af yderligere finansieringskilder kræver en beslutning i Ministerrådet. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt forslag herom fra Kommissionen, men det ventes, at Kommissionen kommer med et udspil i løbet af første halvår 1980. Det skyldes bl. a., at der vil gå betydelig tid fra vedtagelse i Ministerrådet til den praktiske iværksættelse af en beslutning om fremskaffelse af yderligere finansieringskilder.

Det er regeringens opfattelse, at finansieringsloftet ikke nås i 1980, men at det kan blive aktuelt i 1981 eller 1982. Det er vanskeligt at vurdere udviklingen i EFs udgifter. Det skyldes bl. a., at den vigtigste udgiftspost, nemlig landbrugsudgifterne, er stærkt afhængig af bl. a. klimatiske forhold, ligesom indtægterne svinger som følge af den økonomiske aktivitet.

Under alle omstændigheder vil der blive behov for at overveje spørgsmålet om yderligere finansieringsmidler i forbindelse med en eventuel udvidelse af EF med Spanien og Portugal. Den græske indtræden i EF 1. januar 1981 vil have begrænsede budgetmæssige virkninger og vil derfor ikke væsentligt påvirke tidspunktet for, hvornår der vil blive behov for at fremskaffe yderligere finansieringskilder.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Allerførst vil jeg gerne slå fast, at Danmark har en fundamental interesse i den fælles landbrugspolitik, som har givet det danske samfund store økonomiske fordele. Uden den fælles landbrugspolitik ville vore problemer med betalingsbalanceunderskuddet og arbejdsløsheden have været endnu større. EFs landbrugspolitik er i den aktuelle situation præget af ét hovedproblem, og det er den

[Landbrugsministeren]

manglende balance mellem udbud og efterspørgsel for især mælk og mejeriprodukter.

Det stigende overskud af især mejeriprodukter har medført stigende udgifter til opkøb og afsætning af overskuddet. Derfor er der også en snæver sammenhæng mellem landbrugspolitikken og de aktuelle budgetproblemer. Således udgør udgifterne til mælk og mejeriprodukter over 40 pct. af landbrugsfondens udgifter eller 30 pct. af EFs samlede budget i 1979.

Som nævnt af udenrigsministeren er der en risiko for, at man allerede i løbet af et par år vil stå i den situation, at udgifterne vil overstige de nuværende finansieringskilder. Herved vil Fællesskabet og den fælles landbrugspolitik blive bragt i en uholdbar situation.

Med henblik på en løsning af overskudsproblemerne og en begrænsning af udgifterne til en fælles landbrugspolitik fremsendte Kommissionen en meddelelse til Det europæiske Råds møde i Dublin den 29. og 30. november 1979. I denne meddelelse redegjorde Kommissionen kort for det sæt af forslag, som den har fremsat til begrænsning af udgifterne, og for de principper, den har lagt til grund ved udarbejdelsen af forslagene.

Det europæiske Råd havde ikke nogen egentlig drøftelse af Kommissionens meddelelse, men pålagde rådet af landbrugsministre og økonomi- og finansministre at behandle Kommissionens forslag i fællesskab og træffe de nødvendige beslutninger.

Kommissionens forslag udgør en samlet pakke med titlen »Ordning for den fælles landbrugspolitik af hensyn til en bedre markedsbalance og rationalisering af udgifter-
ne«.

Kommissionens forslag kombineret med en forsigtig forvaltning af markedspolitikken sigter på en samlet besparelse i landbrugsudgifterne på 1 mia regningsenheder om året, og det vil sige knap 8 mia kr. Kommissionen anfører, at formålet med forslagene ikke er at anfægte, men tværtimod at styrke den fælles landbrugspolitik ved at justere den, således at den ikke undermineres af de særlige problemer, der er.

Forslagene skulle medføre, at udgifterne til mejeriprodukter ikke vil stige, og at der gennemføres passende besparelser for sukker, oksekød, rug og stivelse på basis af korn

samt i støtten til produkter, der er forarbejdet af frugt og grønsager.

Ved udarbejdelsen af disse forslag har Kommissionen lagt følgende principper til grund:

For det første: der må skabes ligevægt på markederne især for mejeriprodukter og sukker. Dette bør ske ved at forøge forbruget både inden for og uden for Fællesskabet og ved at begrænse produktionen.

For det andet: for produkter med strukturelle overskud må omkostningerne ved afsætningen af fremtidige produktionsforøgelses påhvile producenterne.

For det tredje: de indkomstmæssige følger for små mælkeproducenter uden mulighed for alternativ produktion må afbødes. Kommissionen vil undersøge disse problemer.

Og endelig for det fjerde: strukturmidlerne bør koncentrereres om de fattigere bedrifter og mindre udviklede områder, og forslagene skal derfor ses i sammenhæng med de fremlagte strukturforslag. Kommissionen planlægger desuden yderligere foranstaltninger til gunst for Italien.

Kommissionens forslag blev fremlagt i landbrugsministrenes møde den 10. og 11. december 1979, hvor en første drøftelse fandt sted. Landbrugsministrene fortsætter drøftelsen på det næste møde, som afholdes den 21. og 22. januar 1980, og finansministrene vil først behandle sparepakken på deres møde i februar.

Prisforslagene for 1980-81 ventes imidlertid nu fremsat i begyndelsen af februar, hvorfor man kan forvente en samlet behandling, der vil udmøntes i et forlig hen på foråret. Landbrugsministerrådet kunne generelt tilslutte sig målsætningen med Kommissionens forslag og accepterede, at ændringer er påkrævet, men påpegede, at de ikke måtte antaste de grundlæggende principper for den fælles landbrugspolitik. Der var dog betydelig uenighed om de enkelte forslag.

Fra regeringens side finder vi det af hensyn til vor grundlæggende interesse i en bevarelse af den fælles landbrugspolitik nødvendigt, at der foretages besparelser på landbrugsudgifterne. Vi kan derfor også tilslutte os, at det skal ske inden for de områder, som Kommissionen har peget på.

Fra regeringens side kan vi ikke fuldt ud tilslutte os de principper, som Kommissionen

[Landbrugsministeren]

har lagt til grund ved udarbejdelsen af spareforslagene. I stedet for at fremme omstruktureringen henimod effektive bedrifter, der kan producere til de lavest mulige omkostninger, ønsker Kommissionen således, at den fælles landbrugspolitik skal til at varetage hensyn, der burde varetages af social- og regionalpolitikken. Det vil medføre, at der fastholdes en ineffektiv og kostbar produktionsstruktur.

Med hensyn til de konkrete spareforslag vil jeg kort omtale mælkesektoren.

Kommissionen foreslår, at der ud over den generelle medansvarsafgift, som pr. 1. april 1980 forventes at ville andrage 1½ pct. af indikativprisen på mælk, indføres en supplerende afgift, den såkaldte superafgift, der skal anvendes til at finansiere stigningen i produktionen af mælk. Denne supplerende afgift skal pålægges de mejerier, der i 1980 indvejer mere mælk end referenceproduktionen, som sættes til 99 pct. af indvejningen i 1979. Den måde, superafgiften vil virke på, indebærer i virkeligheden en meget stærk tendens i retning af produktionskvotering, som vi fra dansk side vil vende os imod.

Regeringen mener derfor, at besparelser af samme størrelsesorden kan opnås på andre og bedre måder, f. eks. ved en afgift på salg til intervention eller ved en yderligere forhøjelse af den generelle medansvarsafgift.

Sammenfattende kan det siges, at forhandlingerne om sparepakken bliver besværlige, og at de ikke bliver lettere ved at indgå i prisforhandlingerne. På den anden side er det nødvendigt at drage priserne ind, idet prispolitikken er det vigtigste instrument for styringen af produktionen og udviklingen i forbruget. Regeringen finder det derfor nødvendigt, at der også i de kommende år føres en forsigtig prispolitik.

I forbindelse med diskussionen om sparepakken og udviklingen i EFs udgifter og indtægter vil jeg gerne nævne den britiske kritik af det engelske bidrag til budgettet.

Som nævnt af udenrigsministeren afviser Danmark ikke at deltage i arbejdet med at tilvejebringe et kompromis, forudsat at alle lande, herunder Storbritannien, er indstillet på at søge frem til en tilfredsstillende løsning. Vi er imidlertid ikke parate til at acceptere en løsning, som vil beskære den fælles landbrugspolitik i et sådant omfang, at Danmarks interesser bliver alvorligt berørt.

Med hensyn til de forestående prisforhandlinger er regeringen som nævnt indstillet på, at der føres en tilbageholdende politik. En vis mindre forhøjelse i de fælles priser er der imidlertid behov for på grund af omkostningsudviklingen, og dertil kommer, at en forhøjelse af de fælles priser er en forudsætning for, at der kan ske en begrænsning af de positive monetære udligningsbeløb for Tyskland og Beneluxlandene.

De positive monetære udligningsbeløb bevirker, at der især i Tyskland fastholdes et væsentligt højere prisniveau for landbrugsvarer i forhold til de øvrige medlemslande. I forhold til Danmark er prisniveauet ca. 10 pct. højere. Det medfører konkurrenceforvridning og forstærker overskudsproduktionen.

Afvikling af de positive monetære udligningsbeløb medfører prisnedsættelse i national valuta, hvilket Tyskland hidtil ikke har villet acceptere. En forhøjelse af de fælles priser er derfor nødvendig.

I denne forbindelse vil jeg nævne etableringen af det europæiske monetære system EMSen i foråret 1979 og indførelsen af den nye valutaenhed ECUen i den fælles landbrugspolitik.

De hidtidige erfaringer har været gode, idet vi har fået større valutastabilitet i EF og har undgået en forhøjelse af de positive monetære udligningsbeløb, samtidig med at de negative monetære udligningsbeløb er blevet væsentligt reduceret.

Ud over overskudsproblemerne og de monetære problemer, som også i de kommende år vil præge diskussionen i EF, er der en række andre forhold, som jeg gerne vil omtale.

På kort sigt er det nødvendigt, at der findes en løsning på de franske og britiske modsætninger vedrørende samhandelen med færekød. En løsning må findes ved, at der vedtages en fællesmarkedsordning, der i en overgangsperiode kan tage rimeligt hensyn til de modstridende interesser med høje priser i Frankrig og lave priser i Storbritannien.

På mødet den 10. og 11. december 1979 lykkedes det rådet af landbrugsministre at nå til enighed om den såkaldte vinpakke, som igen indgår som en del af Middelhavspolitikken og aspekterne omkring EFs udvidelse, først med Grækenland pr. 1. januar 1981 og siden med Portugal og Spanien. Man har

[Landbrugsministeren]

herved taget skridt til et omfattende program, der skal føre til nedlægning og omstrukturering af ineffektive vinproducerende bedrifter, hvorved overskuddet af vin af ringe kvalitet nedskæres, produktion af kvalitetsvine fremmes og indkomstsituationen for de tilbageblivende vinproducerende bønder forbedres.

Det fører mig til omtale af yderligere tre ting. For det første udvidelsen af EF, for det andet strukturpolitikken og for det tredje den italienske regerings kritik af den fælles landbrugspolitik.

For så vidt angår udvidelsen af EF, har man aftalt en 5-årig overgangsperiode, dog en 7-årig for visse følsomme produkter fra Grækenland.

Grækenlands optagelse vil ikke skabe større problemer for den fælles landbrugspolitik. Problemerne vil blive større ved udvidelsen med Spanien og Portugal, og det skyldes især, at Spaniens produktionsmuligheder for vin, olivenolie, frugt, grønsager og andre Middelhavsprodukter vil kunne skabe nye overskudsprodukter.

En styrkelse og udbygning af strukturpolitikken er derfor nødvendig. Kommissionen har da også fremlagt et omfattende sæt af forslag, og de sigter på en styrkelse af de generelle strukturdirektiver og etablering af specielle strukturforanstaltninger, især i Middelhavsområdet. En del af disse forslag er allerede vedtaget. En styrkelse af strukturpolitikken er også nødvendig til supplerung og aflastning af markedspolitikken. Forhandlingerne om den fremtidige strukturpolitik fortsætter på det kommende rådsmøde.

Den italienske regering finder, at den fælles landbrugspolitik favoriserer de nordlige EF-lande. Den ønsker en bedre balance mellem udgifterne til de nordlige og de sydlige produkter og en kraftig forøgelse af midlerne til struktur- og investeringsstøtte.

Den italienske kritik er imidlertid ikke længere velbegrundet. Ud over de særlige strukturforanstaltninger, der især kommer Italien til gode, er der i de senere år foretaget væsentlige forbedringer i markedsordningerne for de særlige italienske produkter – det er frugt, grønsager, vin, oliven, tobak osv. – plus særregler, der begunstiger Italien med hensyn til korn, sukker, ost og oksekød. Dertil kommer, at landbruget i det nordlige

Italien ikke adskiller sig væsentligt fra landbruget i den nordlige del af EF.

Efter denne gennemgang af den aktuelle landbrugspolitik i EF vil jeg som afslutning fremhæve, at det er afgørende, at der ikke sker ændringer i de fundamentale principper, som må være grundlaget for den fælles landbrugspolitik også i fremtiden. Disse principper er, at det fælles marked må bevares med en fælles prispolitik, en fællesskabspræference og en fælles finansiering. Disse principper er afgørende forudsætninger for bevarelsen af et effektivt og levedygtigt dansk landbrug, der kan opretholde og udbygge landbrugsproduktionen til gavn for hele det danske samfund.

Ib Christensen (DR):

Jeg vil gerne takke ministrene for de redegørelser, vi har hørt, men vil dog sige, at vi fik jo ganske vist af udenrigsministeren en ret indgående beskrivelse af de aktuelle budgetproblemer, men mangelen og det kritiske punkt i ministerens redegørelse var jo nok, at redegørelsen mere var af teknisk end politisk art.

For så vidt angår landbrugsministerens redegørelse, synes jeg også, at vi fik en ret indgående beskrivelse af de aktuelle landbrugsproblemer, men der var sandt at sige ikke ret mange vurderinger af den fremtidige landbrugspolitik, som jo også er indeholdt i forespørgslen.

Jeg vil godt knytte nogle bemærkninger til udenrigsministerens tale. Ministeren sagde, at uden den fælles landbrugspolitik ville medlemslandene være nødsaget til at afholde udgifter til landbrugsformål over de nationale budgetter. Der kan vi jo altså konstatere, at uagtet man har en såkaldt fælles landbrugspolitik, så er der jo også i disse dage tale om, at der skal afholdes udgifter til landbrugsformål over de nationale budgetter, og at der jo i vidt omfang i de øvrige EF-medlemslande gives meget store nationale subventioner, skønt det er helt i strid med traktaterne. Dertil kommer, at vi jo ikke med sikkerhed kunne vide noget om dansk landbrugs vilkår uden for EF, og ingen kan derfor sige, i hvilket omfang det havde været rimeligt, politisk muligt og økonomisk nødvendigt at yde tilskud til det danske landbrug.

[Ib Christensen]

Så sagde ministeren – og det er jeg glad for – at Danmark tager afstand fra muligheden for at lovgive over budgettet, således som Europa-Parlamentet prøver på at gøre. Det var da i hvert fald en glædelig konstatering, og så håber jeg, at man i fremtidige kompromiser mellem Ministerrådet og Parlamentet har det for øje, så der ikke rent faktisk alligevel bliver tale om, at Parlamentet kommer til at lovgive over budgettet.

Jeg synes også, at man i ministerens tale manglede den konstatering, at en helt afgørende bevæggrund for Parlamentet i denne budgetstrid er det ønske, som klart er kommet til udtryk, at få større beføjelser, at få større magt over EFs budget, at Parlamentet skal være et såkaldt rigtigt parlament med lovgivende beføjelser, i hvert fald med bevillingsret o. lign. Denne helt klare motivering i Parlamentets aspirationer burde regeringen have nævnt og have udtalt sin stillingtagen til, om man ønsker, at Parlamentet skal have flere budgetbeføjelser på bekostning af Ministerrådet. Det er det, som kampen til syvende og sidst i meget væsentlig grad drejer sig om.

Der var heller ikke mange ytringer med hensyn til, hvordan man vil tackle det problem, der kommer til at foreligge, hvis ikke man får gennemført nogle vidtgående besparelser, navnlig i landbrugssektoren, eller tilført EF nye indtægter. I den forbindelse vil jeg godt efterlyse, hvad regeringen mener om Parlamentets tanke om at forhøje den fælles EF-moms fra 1 til 1,5 pct. Heller ikke det fik vi altså oplyst regeringens standpunkt til. Hvis regeringen ikke vil det, hvordan vil man så sikre, at budgettet ikke bliver sprængt om et par år, hvor man jo erkender, at der vil opstå store problemer, bl. a. i forbindelse med udvidelsen med 3 nye medlemsstater?

Om landbrugsministerens redegørelse kun dette, at landbrugsministeren siger, at EFs landbrugspolitik principper skal opretholdes og videreføres i fremtiden, men dér må vi konstatere, at de principper, det bygger på, hvor ministeren altså nævner en fælles prispolitik, fællesskabspræferencer og fælles finansiering, i høj grad er udhulet. Der er ikke et egentligt fælles marked for landbrugsvarer, der er monetære udligningsbeløb, der fungerer som en slags toldgrænser, og der er i høj grad forskel på priserne. Så det er i høj grad et spørgsmål, i hvilket omfang man har realiseret disse principper.

Men det, som jeg synes er mest karakteristisk med hensyn til den fælles EF-landbrugspolitik principper, er de grundlæggende modstridende principper, de bygger på traktatmæssigt, idet man på den ene side ifølge Romtraktaten skal sørge for, at landbrugsproducenterne har rimelige indtægter, og på den anden side skal sørge for rimelige forbrugerpriser. Derfor har man oplevet gang på gang i Europa-Parlamentet og i debatten i øvrigt, hvorledes landbrugslobbyen slår på, at man krænker de grundlæggende principper i Romtraktaten for fællesskabspolitikken på landbrugsområdet, hvis man ikke forhøjer priserne med så og så meget, idet den altså ser bort fra det, der også står, om de rimelige priser.

Når man ikke vil anerkende et frit markeds vilkår – og det er jo det, man ikke vil, det er jo det, som alle Romtraktatens principper på dette felt er en undsigelse af – så savner vi besked på, hvordan man kan få disse ting til at gå op med hinanden, på den ene side dette med de rimelige indtægter for landbrugsproducenterne og på den anden side de såkaldt rimelige forbrugerpriser. Hvordan skal man finde ud af det, og hvordan skal man få disse ting til at harmonere og ikke stride mod hinanden, når man ikke vil anerkende et frit marked i egentligste forstand?

Derfor ser vi også, hvordan prispolitikken fungerer. Vi ser det på den måde, at hvis man forhøjer priserne, så opmuntrer man naturligvis til øget landbrugsproduktion, og så får vi endnu større overskudsproblemer i landbrugssektoren. Hvis man ikke gør det, så opmuntrer man også en lang række producenter, navnlig de nyetablerede, der har store gældsbyrder at svare, høj rente og store afdrag og omkostninger i øvrigt, og som ikke kan optage lån, fordi landejendomspriserne stagnerer i øjeblikket, det er det, der er dansk landbrugs situation i øjeblikket, de nyetablerede landmænds situation. Hvad bliver de nødt til, når priserne fastlåses? De bliver nødt til at sætte produktionen i vejret. Altså hvad enten man ikke forhøjer priserne eller man forhøjer priserne, så får man overskudsproduktion, og det er ikke mindst de nyetablerede, der har en stor animalsk produktion. Derfor synes jeg, at det i høj grad har vist sig, at disse principper ikke rigtig

[Ib Christensen]

kan holde, og at problemerne er næsten uoverstigelige.

På den anden side er det sådan – og dér kritiserer landbrugsministeren jo i sin tale Kommissionens forslag – at i samme omfang EFs landbrugspolitik bliver af mere strukturpolitisk karakter, af en karakter, der i vidt omfang har socialt sigte og regionalt bistandspræg over sig, falder de såkaldte fordele og midlertidige fordele, dansk landbrug som effektivt producerende erhverv har haft af denne landbrugspolitik, væk.

Derfor kan jeg da godt forstå, at landbrugsministeren på regeringens vegne distancerer sig fra de forslag og tanker, som Kommissionen har præsenteret med hensyn til en ændret landbrugspolitik, for derved vil de kortsigtede fordele for dansk landbrug, der har været, blive endnu mere tvivlsomme, end de allerede er. Det var jo ikke mindst den side af problemet, det kunne have været interessant i denne debat at få noget at vide om. Hvordan vil man tackle den situation, når man kan regne med, at udvidelsen med de tre økonomisk mere tilbagestående lande i forhold til de nuværende EF-lande, Spanien, Portugal og Grækenland, selvfølgelig vil give øget vægt til det synspunkt, at nu kan vi ikke bruge disse mange, mange milliarder på pris- og markedsstøtteordninger til de effektive producenter, bl.a. i Danmark, nu må vi kanalisere flere midler til regional bistand, strukturbistand osv? Hvordan skønner regeringen, at de politiske muligheder er for at fastholde den nuværende landbrugspolitik over for de stærke kræfter, også i Storbritannien og mange andre steder, der opponerer mod denne politik? Den vurdering fik vi faktisk ikke, men en gentagelse af de kendte synspunkter om dette.

Jeg synes også nok, at problemet med de monetære udligningsbeløb også kun strejfes af ministeren. Man har øjensynligt helt opgivet at komme disse monetære udligningsbeløb til livs, som jo er i strid med danske interesser, og hvor ministeren også siger, at det jo begrundes højere priser ved siden af de omkostningsstigninger, der har været, med det resultat, at vi stadig væk opmuntrer til en produktion, som der ikke er afsætning for til rimelige priser eller til priser, der tilnærmelsesvis dækker produktionsomkostningerne.

Selv om jeg altså må takke ministrene for redegørelserne, så synes jeg nok, der er mange løse ender, navnlig vedrørende den politiske side af sagen, som vi må have endevendt i denne debat. Til klaring af disse problemer og folketingets stilling hertil skal jeg tillade mig på vegne af socialistisk folkeparti, venstresocialisterne og Danmarks retsforbund at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget tager afstand fra Europa-Parlamentets ønsker om øgede budgetbeføjelser på Ministerrådets bekostning, fra dets forsøg på at lovgive via EFs budget og fra dets forslag om at hæve EF-momsen fra 1 til 1,5 pct., går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der er nu af Ib Christensen (DR) på blad nr. 282 fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Erik Holst (S):

Vi er i socialdemokratiet tilfredse med, at to af de vigtigste spørgsmål i EF-samarbejdet tages op til debat, nemlig budgettet og landbrugsproblemerne. Vi mener ikke, at denne debat erstatter en folketingsbehandling af en årlig redegørelse, som regeringen jo som bekendt ifølge tiltrædelsestraktatens § 6 skal give folketinget.

Jeg vil gerne takke både udenrigsministeren og landbrugsministeren for, synes jeg, særdeles fyldige og detaljerede redegørelser, både om baggrunden for den situation, der opstod i Parlamentet, hvor man har forkastet budgettet, men så sandelig også om den fremtidige holdning til landbrugspolitikken. Jeg er i modsætning til hr. Ib Christensen glad for, at det var gentagelse af kendte synspunkter. Jeg ville have været forbavset over i dag at høre en ændret stilling til Danmarks politik i EF.

Jeg finder heller ikke, at det er nogen særlig beklagelig situation, der er opstået ved, at Parlamentet har forkastet budgettet. Det er måske en lidt kedelig situation rent praktisk, men det er ikke nogen krise, og det er ikke nogen katastrofe, for selve budgetproceduren

[Erik Holst]

forudsætter faktisk, at denne mulighed eksisterer. Der vil altid være tale om, at enkelte dele af Parlamentet ønsker større beføjelser, end traktaten tildeler dem, og når disse synspunkter indgår i debatten, så skal der opstå ret store forskelle i opfattelserne i Parlamentet og i Rådet.

Selv om vi på mange måder godt kan se det rigtige i nogle af de principielle begrundelser i Parlamentet for at forkaste budgettet, så har vi meget lidt forståelse for, at en sådan forkastelse af budgettet skulle kunne medføre en ændring af budgetproceduren eller af de beføjelser, som Parlamentet har med hensyn hertil. Derfor vil jeg til hr. Ib Christensen med det samme sige, at socialdemokratiet er indforstået med, at den budgetprocedure, man har, fortsætter, og at der ikke sker ændringer i beføjelserne for Parlamentet, hverken med hensyn til tildeling eller med hensyn til fratagelse af beføjelser.

Vi kan godt forstå det, hvis et Parlament, der fortrinsvis beskæftiger sig med spørgsmål som ikke-obligatoriske udgifter, nemlig energipolitik og miljøpolitik, socialfond og beskæftigelse o.lign., føler sig lidt frustreret over ikke at have mulighed for at få øgede bevillinger til disse områder. Det er jo således, som det også er blevet sagt, at landbrugsfonden og landbrugsaftalen er en såkaldt obligatorisk udgiftspost, og den kan i princippet ikke ændres af Parlamentet. Og når den står for måske $\frac{2}{3}$ - $\frac{3}{4}$ af de samlede budgetudgifter, så bliver der ikke meget tilbage for Parlamentet at beskæftige sig med.

Vi deler regeringens opfattelse, som der blev givet udtryk for af udenrigsministeren, at det budget, EF har, til stadighed må afspejle de beslutninger vedrørende samarbejds indretning, som træffes i Ministerrådet. Og vi tolker denne sætning således, at udenrigsministeren ikke finder, at regeringen har noget ønske om at ændre de beføjelser, som Parlamentet har. Det siger vi tak for, det er i fuld overensstemmelse med, hvad socialdemokratiet mener.

Der har fra mange sider lydt advarende røster om budgetudviklingen i EF. Det har været sagt, at udgifterne formodentlig vil overstige indtægterne i løbet af 1 eller 2 år, og at det fortrinsvis skyldes, at landbrugsordningerne koster mere og mere. Vi kan også godt forstå, hvis der i og for sig meget stærkt og meget følelsesladet bliver sagt kritiske ord

om smørbjerg og skummetmælksbjerge i EF. Vi mener ikke, at problemerne er af en sådan karakter, at de ikke kan løses. Men vi forstår, at mange må føle, at det næsten er en hån imod de store befolkningsmasser i verden, der lever på sultegrænsen eller sulter, at vi i EF har problemer med at få afsat vor produktion.

Jeg ser ikke, at der er nogen meget let løsning på disse problemer, men jeg ser heller ikke, at der er andre løsningsmuligheder, end at man behandler spørgsmålene, og at man til stadighed fra Kommissionen får forslag om, hvad man fra Kommissionen mener der kan gøres, og at man i Parlamentet i EF diskuterer disse forslag, og at vi herhjemme tager en principiel stilling til, hvorledes vi føler at landbrugsordningerne skal være efter danske synspunkter. At disse danske synspunkter kan være en anelse anderledes end engelske, franske eller tyske synspunkter, er der heller intet ejendommeligt eller noget nyt i.

Jeg tror, at det nu et halvt år gamle Parlament måske nok har ønsket at markere nogle synspunkter, men jeg tror, at det vil finde en mere almindelig arbejdsform som almindelige parlamenter, og jeg tror, at det vil føle sig til rette med de muligheder, det har, og inden for de rammer også i højere grad måske markere fornuftige og rigtige synspunkter, som kan have betydning i de hjemlige parlamenters debatter om EF-spørgsmål.

De såkaldte egne indtægter, som man har i EF fra told og landbrugsafgifter og moms, er ikke noget, vi mener der principielt bør røres ved. Jeg kan derfor også til hr. Ib Christensen sige, at socialdemokratiet ikke føler, at der er behov for at ændre den grænse på 1 pct., der i dag er sat for den moms, der kan overføres til EF. Jeg forstår ikke rigtig, at der er, jeg havde nær sagt lyst til fra hr. Ib Christensens side at fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, hvori man henviser til 1½ pct., da der ikke er ét parti, der mig bekendt her i folketinget har foreslået, at momsens skulle stige til 1½ pct. Vi kan på forhånd sige, at heller ikke her er der store overensstemmelser mellem vor og hr. Ib Christensens opfattelse.

At England på mange måder føler sig i en utilfredsstillende økonomisk situation med hensyn til budgettet, skyldes vel, at man ligesom vi herhjemme på enkelte områder siger:

[Erik Holst]

Hvad får vi økonomisk ud af det? Hvor meget betaler vi? Hvad kan vi tælle og måle her? England har jo en meget stor import fra tredjelande og opkræver derfor told af denne import, og denne told tilflyder så EFs kasse. Derfor er det vel ikke unaturligt, at mange i England føler, at den told, der her betales, er Englands bidrag til EF. Det er det imidlertid ikke. Det er England, der på EFs vegne opkræver dette bidrag og afleverer det dér, hvor det skal afleveres.

Jeg har godt set, at disse vanskeligheder i England med at finde sig til rette budgetmæssigt i EF har foranlediget kommentarer af forskellig karakter og forskellig styrke rundt omkring i verden. Jeg hørte, at den franske statsminister, Raymond Barre, forleden dag sagde, at hvis England ikke fandt, at budgettet i og for sig tilfredsstillende dem, så var der jo ingen anden mulighed, end at man måtte overveje en associeringsordning for England i stedet for fuldt medlemskab. Dette finder vi i socialdemokratiet skyder langt over målet, og der er hos os ingen opbakning af nogen art af sådanne synspunkter.

Der har været talt om, at EFs udgifter i høj grad også påvirkes af EF-udvidelsen. Nu får vi jo på fredag en debat om spørgsmålet om Grækenlands optagelse i EF, men så vidt det er muligt at se i dag, vil dette budgetmæssigt ikke komme til at spille nogen afgørende rolle. Derimod kan man nok sige, at hvis ikke landbrugsordningerne tilpasses den nye situation, som vil opstå den dag Spanien og Portugal indtræder i EF, så vil der nok blive nogle meget alvorlige budgetmæssige problemer at løse. Dette forhindrer ikke socialdemokratiet i i dag at bekræfte, at vi stadig væk er interesseret i og støtter den principielle holdning, at EF bør udvides med Grækenland, Portugal og Spanien.

Selv om vi i socialdemokratiet heller ikke ligesom landbrugsministeren kan acceptere alle Kommissionens forslag til en bedre handelsbalance, så kan vi godt acceptere det mål, der her sættes, nemlig at der må skabes en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel. Der må samtidig skabes en landbrugspolitik, hvor man ikke skal løse afgørende regionale politiske problemer eller sociale problemer over landbrugspolitikken. Dette har vi særlige fonde til, og dette har vi særlige muligheder for at løse på anden måde.

Vi mener i socialdemokratiet, at der er behov for en forsigtig prispolitik for at mindske mulighederne for en yderligere overskudsproduktion. Dermed være ikke sagt, at vi lægger os fast på en nul løsning i dag, men vi kan forstå de synspunkter, som Kommissionen giver udtryk for, når den siger, at der ikke er muligheder for en stor prismæssig ændring for landbrugsprodukterne.

At de monetære udligningsbeløb navnlig tidligere spillede en stor rolle, det tror jeg vi alle sammen er enige om – og at de stadig væk spiller en vis rolle, kan vi vist også være enige om. Men der er vel noget om, at man i England betragter de monetære udligningsbeløb som tilskud til producenterne, medens alle andre lande såmænd betragter Englands situation således, at de engelske forbrugere får nogle betydelig lavere priser på landbrugsprodukter, end de ellers ville have fået, såfremt tilskuddene ikke eksisterede.

Jeg skal til slut sige nogle generelle ord om budgetbehandlingen i EF-Parlamentet, som jeg på mange måder har glædet mig over. I de 2½ år, jeg var medlem dernede, bemærkede jeg, at Parlamentets medlemmer følte, at her var et område, hvor de virkelig måtte være kritiske, og hvor de virkelig måtte gøre en stor indsats for at vurdere de enkelte poster. Lad mig sige med det samme, at jeg har ingen respekt for, og vi har i socialdemokratiet intet ønske om, at Parlamentet skulle have mulighed for at lovgive over budgettet. Her er der ingen tvivl i vore sind: beslutningerne ligger i Ministerrådet. Men jeg udtrykker alligevel respekt for den indsats, der gøres af Parlamentet, og jeg forstår det, hvis der er enkelte parlamentsmedlemmer, der er frustrerede over, at de områder, som måske af mange føles som helt afgørende for en forståelse for samarbejdet i EF, nemlig socialpolitik, energipolitik og mange andre områder, kan der ikke gøres meget ved, fordi man på et enkelt område har meget store udgifter, således at budgettet kun levner 20 pct. til Parlamentet. Men dem synes jeg også de har været ivrige efter at prøve at kontrollere og arbejde med, og selv om jeg jo nok må erkende, at man denne gang ikke har fundet den helt rigtige form for budgetbehandling, så tror jeg såmænd, at viljen og ønsket er til stede hos langt de fleste.

Jeg vil slutte med at sige, at denne slags debatter om enkelte problemer i EF-samar-

[Erik Holst]

bejdet måske kan være mere værd end den store generelle debat, hvor vi næsten aldrig kan gå ind på detaljerne.

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg kunne såmænd godt starte med at takke forespørgerne, fordi de har rejst denne debat, for jeg er enig med socialdemokratiets ordfører i, at det måske også er på sin plads, at vi diskuterer EF-problemerne her i folketinget sådan mere i detaljer, end vi plejer at gøre ved de almindelige markedsdebatter.

Dernæst vil jeg gerne sige tak til ministre for de udmærkede redegørelser, vi lige har fået. For udenrigsministerens vedkommende gav det på en kortfattet måde et udmærket billede af budgetproblematikken, og jeg vil også gerne sige tak til landbrugsministeren for den udmærkede redegørelse om landbrugspolitikken.

Hvis jeg skal starte med budgettet, så kan jeg sige, at det fortæller jo noget, at budgettet er på 115 mia kr. Men hvad er så 115 mia kr.? Det kommer an på, hvad man sammenligner med. Hvis man nu sammenligner med den danske finanslov, for ligesom at få et billede af størrelsesordenen, så kan jeg minde om, at vi har vedtaget en finanslov for 1980 på 121 mia kr. Der er den forskel, at den danske finanslov skal dække behovet for 5 millioner mennesker, men EFs budget skal opfylde behovet for 260 millioner personer. Jeg ved godt, at det ikke har helt de samme opgaver, som et nationalbudget har, idet der i Fællesskabets budget er flere hovedelementer, som udenrigsministeren var inde på det.

Det er klart, at budgettet skal finansiere de fælles aktiviteter, man i princippet mener må være til fælles gavn. Det vil sige, at de kan løses mest rationelt, hvis der bliver tale om en fællesskabsfinansiering, fordi de går på tværs af landegrænserne.

Det gælder især landbrugspolitikken. Hvis man ønsker en nogenlunde god forsyning af fødevarer – også i vanskelige tider – er det nødvendigt med en fælles landbrugspolitik, og en fælles landbrugspolitik i et moderne, industrialiseret samfund kræver, at man har en vis form for subsidiering.

Det gælder også på andre områder, som man med fornuft kan sige er fællesskabsaktiviteter. Det gælder regionalpolitikken, som det kan være fornuftigt at lade finansiere på

fællesskabsplan for at få bedst mulig anvendelse af ressourcerne og samtidig få styr på, at regionalpolitikken ikke kommer til at virke konkurrenceforvridende. Hvis hvert enkelt land laver sin egen regionalpolitik, så vil det i realiteten være skjulte subsidier til industriproduktionen.

Det gælder også energipolitikken, hvor man nok kan se, at den udvikling, der har fundet sted, siden fællesmarkedet startede, gør det nødvendigt, at man også har en fælles energipolitik. Det skal der også bevilges midler til.

Det andet hovedelement, ministeren kommer ind på, og som også hr. Erik Holst var inde på, er striden mellem Parlamentet og Rådet. Jeg kan godt forklare, hvorfor Parlamentet er kommet i den situation. Ethvert parlament har en tradition for i sin opbygningsfase at ville gøre sig gældende, markere sig og få en betydning, få en indflydelse. Sådan gik det jo også med de nationale parlamenter; de ville have mere indflydelse og mere magt over for regeringerne. Den samme bevægelse genfindes selvfølgelig også i Det europæiske Parlament, og den vil forstærkes, efter som den direkte valgmode vinder mere indpas. Så bliver det også et krav fra befolkningerne, at dette parlament får flere beføjelser. Dette spørgsmål skal ikke afgøres i det danske folketing. Det er et spørgsmål, som EF-parlamentarikerne skal afgøre med deres vælgere og se, om de har opbakning af dette synspunkt.

Må jeg sige om selve budgetstriden, at venstre er helt enig med regeringen i, at det er uheldigt, at den konfrontation endte i, at EF-Parlamentet forkastede budgettet. Som jeg sagde før, kan jeg godt forstå og forklare, hvorfor EF-Parlamentet gjorde det, men jeg mener ikke, det var fornuftigt på nuværende tidspunkt at tage denne konfrontation. Jeg mener, det havde været rigtigere at få en forhandlingsløsning, og jeg har også formodning om, at man inden så forfærdelig længe vil nå til et forhandlingsresultat.

Det andet spørgsmål er EF-budgettet, hvor stort det egentlig er. Det er et spørgsmål om landbrugspolitikken, som er den vigtigste faktor inden for EF, fordi den er den eneste integrerede politik. Vi kan så spørge os selv, om det er rigtigt, at de midler er så store, at det er nødvendigt med en så stor strid.

[Niels Anker Kofoed]

Det er selvfølgelig en vurderingssag, men jeg er lidt bekymret, når jeg nu ser, at udenrigsministeren siger, han er enig med Parlamentet i, at der skal spares på landbrugsbudgettet. Hvis man ser det ud fra et EF-synspunkt, så kan man selvfølgelig godt have den indstilling, at man ønsker, at der skal spares på EF-budgettet. Men hvis man ser det ud fra et nationalt synspunkt som udenrigsminister, er det et spørgsmål, om det kan være en rigtig politik, for det forudsætter, at man har orden i sit eget hus, således at det nationale erhverv, hvis interesser udenrigsministeren og også landbrugsministeren skal varetage, er i stand til at klare de besparelser, som ministeren gerne vil have på landbrugsområdet. Det er jo et spørgsmål, om den danske regering kan sige, at forslaget om medansvarsafgiften på mælk, som ifølge regeringens egne oplysninger vil koste omkring 115 mill. kr. for det danske landbrugserhverv, er en indlysende fordel for Danmark, i hvert fald i den nuværende situation. Det er jeg ikke helt sikker på. Men jeg forstår på udenrigsministeren og landbrugsministeren, at på det felt er man nok indstillet på, at Danmark skal slippe så billigt som muligt. Det har vi jo tradition for, så jeg håber, at de finder ud af det. Jeg ser bare problematikken fra et dansk synspunkt. Hvis vi går ind for stærke besparelser på landbrugspolitikken i EF-regie, så ved vi, hvem der kommer til at bøde for det. Det gør vi selv. Hertil kan man selvfølgelig sige, at vores EF-holdning er så idealistisk og så rigtig, at vi gerne vil yde det bidrag til EF-fællesskabet. Sådan kan man også argumentere.

Jeg skal også nævne striden mellem England og EF vedrørende budgettet. Jeg kan heller ikke rigtig forstå, at det kan være en rigtig filosofi, at der skal være paritet mellem det, man får, og det, man betaler. Jeg kan ikke acceptere den filosofi. Hvis man er et fællesskab, så kan man ikke gøre op: nu betalte vi så meget i medlemskontingent, og vi fik så meget – det skal altid balancere. Det kan ikke balancere. Ellers kan det ikke kaldes et fællesskab; ellers er der i hvert fald ikke noget, der hedder solidaritet.

Vi kan heller ikke acceptere den engelske måde at regne bidraget ud på. Som hr. Erik Holst var inde på med hensyn til de monetære udligningsbeløb, kan man selvfølgelig strides om, hvem der får støtten, men i hvert

fald kan der ikke være uenighed om, at fødevarerne i Storbritannien er billigere i kraft af de monetære udligningsbeløb. I hvert fald har det altid været svært at forklare i Danmark, hvorfor et kilo smør kostede mindre i England, end det kostede her.

Det næste spørgsmål er, om man nu kan nå til enighed om en fornuftig løsning. Det håber vi at man kan, for det sinker i hvert fald andre EF-initiativer, så længe den strid mellem England og det øvrige fællesmarked står på.

Til sidst skal jeg komme med nogle bemærkninger om landbrugspolitikken. Jeg kan gentage, at vi er tilfredse med, at regeringen så stærkt går ind for, at principperne i den europæiske landbrugspolitik skal der ikke ændres ved. De har også vist sig rigtige. Den erfaring, vi har og kan se tilbage på, viser, at mindsteprissystemet er rigtigt i princippet. Selvfølgelig kan der opstå situationer, som ikke er ønskværdige. Der er jo ingen, der ønsker, at man skal få en produktion til at stige, som der ikke er afsætning for. Det er der ingen der ønsker, hverken dem, der går ind for mindsteprissystemet, eller dem, der ikke gør. Det kan vi være enige om.

Hr. Ib Christensen siger næsten, at landbrugspolitikken har spillet fallit. Det kan jeg absolut ikke være enig i. Jeg stiller bare det spørgsmål: hvordan ville Danmark have klareret sig i 1974 og 1975, da der ikke var mulighed for at afsætte oksekød overhovedet noget sted i verden? Vi ved, at vi har en eksport på mellem 1 og 1½ mia. kr. i oksekødsektoren. Hvor skulle man have gjort af det? Hvad skulle man have gjort fra 1977 og indtil dato med hensyn til mælkesektoren, hvis man ikke havde haft Fællesskaberne? Endelig gør jeg opmærksom på, at EF fører også en eksportpolitik, der har gjort det muligt, at Danmark stadig væk har kunnet ekspandere på tredjelandsmarkeder. Dette kunne vi ikke have gjort, medmindre vi havde puttet formidable summer af nationale midler i landbrugserhvervet for at få det til fortsat at producere til priser, der kunne konkurrere på verdensmarkedet. For der er jo i realiteten ingen verdensmarkedspris. Den pris, der tidligere var i England, var en engelsk pris, men reelt ikke nogen verdensmarkedspris, men det var den pris, hvortil vi skulle sælge. På det punkt er vi enige med regeringen.

[Niels Anker Koføed]

Når man taler om landbrugsbudgettets store byrder, skal man også tænke lidt på, hvad der er indeholdt i landbrugsbudgettet. Der er mange ting. Jeg ved godt, at mælk og korn tager ca. $\frac{2}{3}$ af budgettet, men der er også andre ting, der er årsag til, at budgettet stiger.

Tænk bare på spørgsmålet om import af protein! Der importeres store mængder sojabønner til Europa fra USA, som ikke kan pålægges importafgifter. Det vil sige, at dette vegetabiliske protein kan fås til en pris, der er så lav, at det kan betale sig at anvende det fremfor animalsk protein. Det resulterer igen i, at vi har vanskelighed med at afsætte vores animalske protein, altså mælkeprodukterne, til dyrefoder. Dette dyrefoder, som er for dyrt at bruge, må vi så eksportere eller sælge med store tilskud for at konkurrere med det importerede vegetabiliske protein. Er det en landbrugspolitik, eller er det en handelspolitik? Det belaster landbrugsbudgettet, men det er reelt en handelspolitik, fordi EF ikke tør lægge en importafgift på soja af hensyn til den øvrige samhandel med USA. Derfor har vi disse problemer, som landbrugspolitikken kommer til at betale for.

Vi kan også tage spørgsmålet om sukker. EF kan sagtens producere mere sukker. Man har en produktion, der gør EF selvforsynende, men i kraft af indgåede aftaler er man forpligtet til at importere 1,3 mill. t – med det resultat, at man skal sælge en tilsvarende mængde til tredjelande med store subsidier. Kan man sige, at det er landbrugspolitik, eller er det et led i tredjelandspolitikken? Det er posteret på EFs landbrugsbudget, men det er reelt en politik, der føres på et andet felt.

Spørgsmålet er også, om de monetære udligningsbeløb er udtryk for en landbrugspolitik, eller om det, hvad jeg mener, er noget, der skyldes, at man ikke kan blive enige om den økonomiske politik i Fællesskaberne. Fordi man ikke kan samordne den økonomiske politik, kommer der en europæisk valutaubalance, og derfor kræves der midler til at udligne denne ubalance. Er det landbrugspolitik, eller er det økonomisk politik? Det står på EFs landbrugsbudget.

Jeg tror nok, man skal være lidt mere forsigtig med at fordømme landbrugspolitikken som fantastisk dyr. Jeg tror nemlig ikke, den er så dyr. Hvis vi koger den ned til noget, vi

alle kan forstå, så koster den omkring 65 øre pr. dag pr. indbygger i Europa. Det er prisen for at have en landbrugspolitik, der forsyner forbrugerne med rigelige fødevarer til rimelige priser. Jeg tror, alle kan være enige om, at det i hvert fald er en billig forsikring for at få denne forsyning opretholdt, også i vanskelige tider.

Grove (KF):

Når man taler om EF, bliver det ofte fremhævet, at Det europæiske Fællesskab ikke fungerer godt og effektivt. Det kan da også være rigtigt, at man finder områder inden for EF, som ikke er velfungerende, og det er da også rigtigt, at samarbejdet dels de 9 lande imellem, dels imellem Råd og Kommission og Parlament ikke altid fungerer lige effektivt, men det tager vel også sin tid at få et så stort samarbejde til at fungere effektivt. Til gengæld er det også rigtigt, at man her i Danmark – og vel især EF-modstanderne – altid fremhæver de negative sider af Det europæiske Fællesskab, men aldrig fremhæver de positive sider af dette fællesskab.

Derfor vil jeg gerne takke forespørgerne for, at de nu giver os lejlighed til at fremhæve nogle af de positive sider ved EF. De resultater, som Fællesskabet har opnået, er egentlig meget imponerende både på grund af deres righoldighed og på grund af den enestående måde, hvorved de er opnået. Ved at oprette EF har medlemsstaterne været rede til at afgive nogle beføjelser til EF. De har været rede til at gøre det for at fremme samarbejdet i Europa. Resultatet er et større europæisk sammenhold, hvis betydning vel ofte værdsættes betydelig højere af vore forhandlingspartnere uden for EF end af medlemsstaterne inden for EF. Resultatet er, at EF nu er blevet en betydende og respekteret forhandlingsdeltager på det internationale forhandlingsområde.

EF-samarbejdet og dets resultater er opnået inden for mange områder. Den grundlæggende nyskabelse er begyndelsen til et fællesmarked for industri- og landbrugsprodukter. Udarbejdelsen af denne fælles konkurrencepolitik og en fælles handelspolitik er et stort fremskridt inden for EF, og det medvirker til, at EF nu er blevet en stor og betydningsfuld handelspartner i resten af verden.

[Grove]

Også på andre områder har EF-samarbejdet haft positiv udvikling. Jeg tænker her på begyndelsen til en fælles energipolitik, på begyndelsen til et fælles bistandsprogram til udviklingslandene og på EF-landenes indflydelse i internationale forhandlinger. Her kan vi tænke på Nord-Syd-dialogen. Ligeledes er det begyndende valutasamarbejde en god begyndelse til at skaffe større valutastabilitet i Europa. Alle disse ting er naturligvis i deres begyndelse, men det vil på lang sigt medvirke til at skaffe stabilitet både i Europa og i resten af verden.

Der er altså opnået store resultater inden for EF på nuværende tidspunkt, men der er selvfølgelig nye områder, der bør tages op i EF, og der vil også være ting at rette i de bestående ordninger inden for EF.

Her vil jeg gerne fastslå, at den fælles landbrugspolitik inden for EF har været og stadig væk er en livsnødvendig betingelse for, at vi her i Danmark kan opretholde et effektivt landbrug. De største vanskeligheder i dansk landbrug – og det, der truer dets eksistens mest hidtil, ikke mindst efter december – er vel forårsaget af den hjemlige politik, af socialdemokratiets forfejlede økonomiske politik, hvor regeringen gennem særbeskatning af landbrugserhvervet forringer konkurrencevilkårene for dansk landbrug inden for EF-samarbejdet. Ligeledes pålægges regeringens økonomiske politik os en utålelig høj rente. Det er også ødelæggende for det danske landbrugserhverv.

Fra konservativ side vil vi fremhæve, at den fremtidige landbrugspolitik i EF skal bygge på Fællesskabets grundidé: at lade produktionen af landbrugsvarer søge derhen, hvor den foregår bedst og billigst. Derfor må vi fra konservativ side tage afstand fra Kommissionens forslag til en fremtidig fælles landbrugspolitik, der er baseret på de principper, som landbrugsministeren var inde på. Det første princip går ud på, at udgifterne til afsætning af produkter, som er præget af strukturelt overskud, må afholdes af producenterne selv. Det andet princip går ud på, at de uacceptable følgevirkninger på den indkomst, der oppebæres af mindre eller mellemstore producenter, der ikke har mulighed for alternativ produktion, må afbødes. For det tredje mener man, at de disponible ressourcer til omstrukturering og udvikling af landbruget skal koncentreres på ugunstigt

stillede landbrug og ugunstigt stillede områder. Hvis man gennemførte disse principper, ville det f. eks. på mælkeområdet betyde, at de danske landmænd med en rationel, effektiv mælkeproduktion selv skal bære og betale meromkostningerne ved at afsætte mælkeproduktionen, hvorimod mindre effektive landmænd i andre EF-lande skal have tilskud til at opretholde deres mælkeproduktion, selv om produktionen foregår mere effektivt her i Danmark. Det kan vi fra konservativ side ikke gå med til.

Ligeledes siger vi nej til at pålægge det enkelte mejeri en afgift på merproduktion af mælk. Det vil i realiteten medføre en kvotaordning for mejerierne – en kvotaordning, der vil være et afgørende brud på de grundlæggende principper i EFs landbrugspolitik – og det vil forhindre en fornuftig strukturudvikling, ikke blot i Danmark, men i hele EF.

Man kan prøve at tænke på, hvad en sådan kvoteringsordning ville have betydet for svin, og hvad den ville have betydet for Danmark. De store strukturuomlægninger fra kvægbesætning til svinebesætning, der er sket inden for de sidste år – og dermed produktionsudviklingen for svinekød – ville simpelt hen ikke kunne have fundet sted, hvis vi havde haft kvotaordning inden for svinesektoren.

I det hele taget må det for landbrugspolitikken inden for EF gælde, at hvis man begynder at diskutere, hvem der producerer overskud, eller hvem der skal have lov til at producere mere, så har man egentlig ødelagt principperne for fri konkurrence. I stedet for bør man sikre lige konkurrencevilkår, bl. a. ens priser i Europa. Landbrugsministeren var også inde på forskellen i prisen på mælk i Tyskland og Danmark f. eks. Man skal afskaffe de nationale støtteordninger. Man skal indføre ens rente. Man skal afskaffe beskatning af produktionsjord osv. Desværre har regeringen her i Danmark jo tendens til at gå lige den modsatte vej. Det er til skade for dansk landbrug, men også til skade for de danske forbrugere, som får dyrere fødevarer af den grund.

I forbindelse med de budgetproblemer, der er i Europa-Parlamentet, har man også fra ministerens side fremhævet, at det kan være nødvendigt med besparelser på landbrugsområdet. Jeg har nævnt, at vi fra konservativ side i hvert fald ikke kan gå ind for de prin-

[Grove]

cipper, som Kommissionen har fremlagt for disse besparelser, idet det vil medføre brud på den frie konkurrence inden for EF.

Fra konservativ side mener vi, at der igenem en omprioritering er mulighed for forbedringer, ja, også besparelser inden for EFs landbrugspolitik. F. eks. virker det helt urimeligt, at man her i Danmark giver tilskud til udsættelse af effektive malkekvægsbesætninger, men at man samtidig giver tilskud til bjerglandmænd for at opretholde en urentabel mælkeproduktion. Det var vel et af de områder, hvor man kan gennemføre besparelser, der vil virke til gavn for landbruget inden for EF, men også til gavn for dansk landbrug.

Fra konservativ side mener vi ligeledes, at hvis man tvinges ud i en situation, der nødvendiggør en eller anden form for afgift på landbrugsproduktionen, f. eks. på mælkeproduktionen, så skal det være en ens afgift, der pålægges i alle EF-landene, uanset størrelse, uanset beliggenhed, uanset udvidelse eller indskrænkning af produktionen. Kun på den måde kan vi sikre ens konkurrencevilkår og et frit handelssamkvem.

Nu har der været talt om overproduktion af smør. I den forbindelse vil jeg egentlig godt spørge landbrugsministeren: hvor lang tid endnu og hvor store mængder smør skal vi importere til EF fra New Zealand uden afgift? Det er jo også medvirkende til at skabe nogle af de problemer, vi har med hensyn til smør.

Til sidst vil jeg gerne sige til alle EF-kritikerne – og specielt vel til dem, der kritiserer landbrugsordningerne: vi bør være glade for, at der i EF er fødevarer nok og til rimelige priser, og skulle der være et lille overskud af fødevarer, sker der vel heller ikke så meget ved det. Jeg tror egentlig, at mange af de socialistiske landes forbrugere ville ønske, at det samme var tilfældet i deres land. Derfor skal vi ikke være så nervøse for landbrugsordningerne inden for EF.

Halvgaard (FP):

Det er nok ikke tilfældigt, at det netop er de tre partier, der hver især er modstandere af Danmarks medlemskab af EF, der ønsker en debat som foreslået netop på et tidspunkt, hvor der er specielle problemer både med hensyn til budgettet og med hensyn til den

fælles landbrugspolitik. Det er sådan set to så omfattende emner, at de hver især kunne bære en forespørgselsdebat.

Med hensyn til EFs budget er det jo første gang, Europa-Parlamentet har brugt sin retmæssige beføjelse til at forkaste budgettet, og efter de foreliggende oplysninger er det sådan set ikke budgettets størrelse, men fordelingen af midlerne, der har skabt den store uenighed. Man har fra Parlamentets side ønsket at få kontrol med de stigende landbrugsudgifter og samtidig ønsket, at flere midler af budgettet blev anvendt til bl. a. regionalfond og socialfonden.

Nu er forhandlingerne om det nye budget, efter hvad jeg har forstået, udsat til her først i det nye år, og det bliver derfor spændende at se de nye forslag, som Kommission og Ministerråd vil forelægge Parlamentet. Det, der gør det vanskeligt, er også spørgsmålet om Storbritanniens bidrag til EFs budget og forhandlingerne om de fælles landbrugspriser for 1980.

Fremskridtspartiet er vel et af de partier, der hidtil har været mest kritisk med hensyn til EF og i den forbindelse også EFs budget, fordi vi i EF kæmper for præcis det samme, som vi kæmper for herhjemme, både i folketinget og på kommunalt plan. Vi ønsker mindre skatteyderudgifter, mindre administration og enklere lovregler.

Nok er vi kritiske, men det skal kraftigt pointeres her, at vi på ingen måde tilslutter os kravet om, at Danmark skal melde sig ud af EF. En sådan tanke er for os utænkelig, ikke alene på baggrund af Danmarks økonomiske situation, men også fordi Danmark har en klar interesse i at være medlem af et stort fællesmarked, hvor handel og produktion kan foregå på tværs af landegrænserne.

Fremskridtspartiets kritik retter sig særligt imod EFs bureaukratiske restriktioner, herunder handelshindringer, og skatteyderbetalte tilskudsordninger, som vi anser for svagheden i Fællesskabet, og som vi både i markedsudvalget og i EF stemmer imod og fortsat vil bekæmpe.

Når Europa-Parlamentet ønsker en ny linje i budgetpolitikken med flere midler til regionalfond og socialfonden, mener jeg ikke, det kan være i Danmarks interesse. Jeg skal da også understrege, at mit parti tager afstand fra yderligere beføjelser til Europa-Parlamentet på nuværende tidspunkt.

[Halvgaard]

Regionalfonden trådte i kraft den 1. januar 1975. I 1978 var udgiften fra EF-budgettet ca. 4 mia kr. med en væsentlig stigning i 1979. En udvidelse af regionalfondens og de tanker, der ligger til grund for en videreudvikling, er dødsensfarlig, mener vi, for Fællesskabet. Det er naivt at tro, at man forbedrer beskæftigelsen og produktionen ved gennem skatter eller tilskud at flytte penge fra et sted inden for Fællesskabet, hvor pengene kan arbejde rentabelt, over til et sted, som kun kan klare sig, så længe skatteyderne betaler socialhjælp til foretagendet. Når Grækenland, Portugal og Spanien eventuelt kommer med i EF, vil der komme krav om en mangedobling af disse midler til regionalfondens, og derfor ønsker fremskridtspartiet regionalfondens om ikke totalt afskaffet så i hvert fald pacificeret. Den er for farlig at have liggende, fordi den let kan misbruges til dødsyge foretagender.

Flere midler til socialfondens var også på EF-Parlamentets ønskeseddel. Dette ønske mener fremskridtspartiet heller ikke bør opfyldes i mange år fremover. Dansk socialvæsen belaster i forvejen det danske budget i en sådan grad, at det vel er en af hovedårsagerne til vores økonomiske ragnarok. De ni landes sociale tilstande og traditioner er så vidt forskellige, at alene tanken om en fælles socialpolitik er absurd, ikke blot i betragtning af de mange andre uløste problemer i EF, men også med henblik på udvidelsen af fællesmarkedet både med Grækenland, Spanien og Portugal og de problemer, det vil medføre. Man må forvente og håbe, at man ikke inden for EF vil følge Danmarks dårlige eksempel ved at tilbyde dets borgere en bekestelig service, der ikke er økonomiske forudsætninger og dækning for.

Det, der gør arbejdet i EF tungt og uoverskueligt og også langsommeligt, er vel også, at man stadig væk påtager sig nye opgaver, uden at man har fundet løsninger på de eksisterende. Blot spørgsmålet om hjemstedet for EF-Parlamentet har man ikke kunnet løse, på trods af at spørgsmålet har været aktuelt i årevis og har betydet spild af penge og arbejdskraft. Det skaber ikke ligefrem optimisme med hensyn til beslutningsprocesserne fremover, og lettere vil det i hvert fald ikke blive efter udvidelsen fra 9 til 12 stater.

Der er således på budgettet udgifter i forbindelse med opgaver og initiativer, som ef-

ter fremskridtspartiets opfattelse burde spares, og det foruroliger fremskridtspartiet, at Kommissionen med hensyn til indtægterne har givet udtryk for, at EF-budgettet snart vil nå en sådan størrelse, at det ikke længere kan finansieres ved hjælp af de eksisterende egne indtægter, dvs. indtægter fra told og landbrugsafgifter og merværdiafgiften med en sats på maksimalt 1 pct. Det er ikke alene på grund af øgede udgifter til de forskellige fonde, men først og fremmest på grund af udvidelsen af Fællesskabet fra de 9 til de 12 medlemslande.

Også af den grund har fremskridtspartiet ikke anset det for rigtigt at udvide Fællesskabet. Det bliver et større problem for 12 medlemslande at enes om en fælles EF-politik. Derfor burde en udvidelse af Fællesskabet først forberedes mere grundigt, når man i de 9 nuværende lande havde afklaret de eksisterende problemer.

Det gælder ikke mindst den fælles landbrugspolitik, som også jævnlig har været til debat, både i Europa-Parlamentet og også her i det danske folketing.

Den målsætning, man har sat sig for den fælles landbrugspolitik – med den stigende produktivitet, rimelig levestandard for landmændene og stabile forsyninger af fødevarer til rimelige priser for forbrugerne – har det desværre været svært for Danmark at leve op til.

Selv om Danmark og danske landmænd har haft betydelig økonomisk fordel af vort medlemskab af EF, er der fra dansk politisk side efterhånden lagt så mange hindringer i vejen, at det ikke har været muligt for de danske landmænd helt at udnytte de store muligheder, der ligger inden for EF. Der er i Danmark ikke alene ført en fejlagtig økonomisk politik, der har brandskattet landbruget og bevirket, at renten er næsten dobbelt så høj i Danmark som i andre EF-lande, men herudover har man i Danmark gennemført utallige restriktioner, som er helt uacceptable for dansk landbrug, og som vil føre til stagnation. Jeg tænker her bl.a. på hovederhvervskrav, bopælspligt, uddannelseskraft som betingelse for køb af landbrugsejendomme og ikke mindst kapitalvindingsskatten. Alle disse restriktioner skaber utilfredshed og mismod blandt landbrugets udøvere og betyder, at flere og flere landmænd anser det for

[Halvgaard]

håbløst at udvide produktionen og skabe nye arbejdspladser.

Alle disse ting er ikke til fordel for dansk landbrug. Tværtimod er der utallige eksempler på, at landbrugere, uanset om de har et moderne produktionsapparat, foretrækker at drive landbrug kvægløst. Det var vel egentlig ikke de intentioner, landbrugsbetænkningen af 1977 gav udtryk for, og som resulterede i den nye landbrugslov. Desværre en landbrugslov, der efter vor opfattelse i høj grad trænger til en gennemgribende revision, hvilket jeg også håber landbrugsministeren vil indrømme. Uenigheden blandt fællesmarkedslandene om den fælles landbrugspolitik, overskudslagene og usikkerhed vedrørende de fremtidige landbrugspriser skaber ligeledes utryghed og skepsis med hensyn til fremtiden. Typisk har diskussionen i EFs landbrugsudvalg næsten udelukkende været koncentreret om overskudsproduktionen, som man også har beskæftiget sig meget med her i dag under debatten. Der er ingen anden holdbar vej ud af dette dilemma, end at de landbrug, som kan klare sig i fri konkurrence, må fortsætte, og de landbrug, der ikke kan klare sig uden tilskud og subsidier, må nedlægges.

Vi har et eksempel med medansvarsafgiften. Det er et eksempel på, at man indirekte støtter og holder liv i de urentable landbrug ved at fritage dem for denne afgift. Indsatsen må i langt højere grad rettes mod alle de nationale støtteordninger og særbegunstigelser, som findes i medlemslandene, og som er grove overtrædelser af Romtraktaten. Det må være opgaven fremover. Såvel vore hjemlige politikere og myndigheder som institutioner og organisationer i EF må forlange og kræve, at der føres en positiv og konstruktiv politik med henblik på at virkeliggøre de mål, der er indholdt i Romtraktaten.

Hanne Engberg (SF):

Jeg skal på socialistisk folkepartis vegne sige noget om vores holdning til EFs budget og behandlingen af det i EF-Parlamentet og i Ministerrådet samt om folketingets muligheder for kontrol med EF. Vores landbrugspolitiske ordfører, hr. Bjørn Poulsen, vil senere tale om EFs landbrugspolitik.

Ved førstebehandlingen i folketinget af lovforslaget om valg af danske repræsentan-

ter til Europa-Parlamentet i oktober 1977 udtalte ordføreren for socialdemokratiet, hr. Erik Holst:

»Det direkte valg til EF-Parlamentet har principielt ingen som helst betydning for kompetencefordelingen mellem EFs forskellige institutioner, således som de er fastsat i Romtraktaten.«

Det står i Folketingstidende 1977-78, sp. 725.

Hr. Erik Holst sagde videre, at »enhver forøgelse af Parlamentets beføjelser kræver en traktatændring«, og fortsatte: »et direkte valgt parlament vil i højere grad kunne hellige sig de opgaver, som foreligger, og allerede i dag er der behov for en mere demokratisk kontrol både med den måde, beslutninger i EF bliver til på, og med de budgetter, som det er pålagt Parlamentet ifølge Romtraktaten at kontrollere.«

I dag, 7 måneder efter valget af danske repræsentanter til EF-Parlamentet, kan det konstateres, ikke alene at EF-Parlamentet i forbindelse med den såkaldte budgetstrid med Ministerrådet har prøvet at tiltage sig mere magt, end der i traktaterne er lovhjemmel for – og har gjort det med dansk socialdemokratisk velsignelse – men også, at det er sket på en måde, så det er blevet endnu vanskeligere for det danske folketing at kontrollere, hvad der foregår i EF.

EF-Parlamentets traktatmæssige opgave med hensyn til budgettet er, som det er sagt flere gange heroppefra i dag, at foreslå ændringer til de obligatoriske udgifter, nemlig landbrugsudgifterne, som Ministerrådet har det fulde ansvar for, og inden for en vis ramme at vedtage ændringer i det, man kalder de ikke-obligatoriske udgifter – udgifter til ting som regionalfond, socialfond osv., områder, der ikke er omfattet af suverænitetsovergivelsen, men som stadig er dansk folketingspolitik. Disse områder udgør i øjeblikket ca. en fjerdedel af EFs budget.

Hvad der skete i EF-Parlamentet den 13. december 1979 ved den dramatiske forkastelse af Ministerrådets endelige budgetforslag, var, at Parlamentet prøvede at tiltage sig en magt over budgettet og dermed over udviklingen i EF, som det traktatmæssigt ikke har, og som det danske folketing derfor aldrig har givet tilladelse til.

Gennem budgetudvalgets eget forslag til budget, som Parlamentet krævede at Mini-

[Hanne Engberg]

sterrådet skulle opfylde i højere grad, end det gjorde, forsøgte Parlamentet på tre måder at tilrane sig uretmæssig magt.

For det første tillod Parlamentet sig at blande sig kraftigt i landbrugspolitikken. Det vil sige, at Parlamentet ville lave politik over budgettet på et område, hvor det ikke har magt til at lave politik. Det gjorde det ved at foreslå 2,7 mia kr. fra landbrugets garantifond overført til strukturpolitiske foranstaltninger, idet de ca. 2 mia kr. skulle finansieres ved den såkaldte medansvarsafgift. Dette forslag stemte det danske socialdemokratiske medlem af budgetudvalget, Eva Gredal, for. Forslaget blev forkastet af Rådet, og dette var en af de væsentligste årsager til, at Parlamentet dernæst forkastede Rådets budget.

For det andet har Parlamentet foreslået den traktatmæssige sondring mellem de obligatoriske og de ikke-obligatoriske udgifter ophævet. Ved ikke alene at foreslå de ikke-obligatoriske udgifter hævet voldsomt, men også foreslå selve skellet mellem disse og de obligatoriske udgifter ophævet viser Parlamentet, at det ønsker langt mere magt, end det har i dag. Dette forslag stemte Eva Gredal også for. Eva Gredal sagde under budgetbehandlingen, at vi socialister ville støtte kampen mod arbejdsløshed, men at hun ikke kunne støtte en udvidelse af budgettet. Parlamentets rettigheder skal ikke udvides, sagde hun, men de skal bruges mest muligt til at opnå reformer. Derfor, sagde hun, kan dette parlament ikke være tilskuer til en fastsættelse af landbrugsudgifterne. Altså en klar tilkendegivelse af, at hun på socialdemokratiets vegne ønsker en ændring i forholdet mellem obligatoriske og ikke-obligatoriske udgifter og ønsker den danske landbrugspolitik ændret.

Hvad angår de enkelte landes socialpolitik, regionalpolitik, industripolitik og energipolitik, er der som bekendt ikke afgivet suverænitet, men forskydning i budgetudgifterne betyder en langsom, men sikker afgivelse af suverænitet på disse områder. Det er altså, hvad der er ved at ske nu.

Rådet gik med til en betydelig forhøjelse af disse ikke-obligatoriske udgifter, men det var ikke nok for det magtsyge Parlament. Det var den anden grund til, at Parlamentet forkastede Rådets budget.

For det tredje ønsker Parlamentet nu også at blande sig i EFs indtægter. Det er for så

vidt forståeligt, da hele EFs interne økonomi er ved at bryde sammen på grund af de rablende landbrugsudgifter. Men bliver Parlamentets forslag om at hæve indtægterne fra 1 pct. af momsgrundlaget til 1½ pct. anerkendt af de nationale parlamenter, har vi et tredje eksempel på, at EF-Parlamentets succesrige krav om at udgøre et overnationalt parlament bliver opfyldt. Fuldstændig kontrol med udgifter og indtægter er nemlig et lovgivende parlaments særkende. Det danske folk har ved valget til EF-Parlamentet ikke stemt for at gøre EF-Parlamentet lovgivende, men det er, hvad der så småt er ved at ske nu.

Eva Gredal gik imod en udvidelse af indtægterne til EF, men man må da spørge den danske regering, hvorfor den tænker sig at få dækket de stadig stigende landbrugsudgifter og udgifterne som følge af Parlamentets stadig stigende trang til at blande sig i nationale anliggender.

Disse tre alvorlige forsøg på magttilrænselse fra Parlamentets side er i sig selv begrundelse nok for den forespørgsel om EFs budget, vi behandler her i folketinget i dag. SF kræver, at EF-Parlamentets magt ikke udvides. Den danske befolkning har ikke ved sin stemmeafgivning i sommer ved valget til EF-Parlamentet givet udtryk for, at den ønsker det. Valget blev udskrevet under den udtrykkelige forudsætning, at Parlamentets magt ikke skulle udvides.

På EF-modstandernes vegne og på alle de vælgeres vegne, der ikke ønsker EFs magt udvidet, vil SF i dag bede regeringen stå fast på de løfter, der blev afgivet forud for EF-valget. Dette sker i det forslag til motiveret dagsorden, som er blevet fremsat, en dagsorden, som skal fastholde regeringens beføjelser over for EF i budgetspørgsmål, og som skal styrke den vedtagne kontrol med, at de overholdes.

Hr. Erik Holst fremhævede i sin ordførertale om EF-valget fra 1977 også, at der er behov for en mere demokratisk kontrol med de beslutninger, der bliver taget i EF. Hr. Erik Holst fremhævede i samme debat markedsudvalget som »en aldeles enestående institution«, fordi, som han sagde, man i dette har mulighed både for at følge, hvad ministrene siger og fremlægger i Ministerrådet, og også for at høre bagefter, hvad der kom ud af det, man diskuterede i Ministerrådet.

[Hanne Engberg]

Hr. Erik Hølst kan vel ikke mene, at det er demokratisk kontrol fra folketingets side, at vi i markedsudvalget blot har mulighed for at følge, hvad ministrene siger og fremlægger i Ministerrådet, og bagefter får at høre, hvad der kommer ud af diskussionerne. Det kan selvfølgelig være meget interessant, men demokratisk kontrol må dog vel sige, at markedsudvalget har indflydelse på, hvad der bliver besluttet i Ministerrådet, at ministrene får præcise mandater fra markedsudvalget og er forpligtet på dem. Men så enstående er markedsudvalget desværre ikke.

Dette er en anden vigtig begrundelse for forespørgselsdebatten i dag. De danske vælgere og folketinget er ved hjælp af markedsudvalget blevet lovet kontrol med, hvad ministrene aftaler i Ministerrådet. Men således som arbejdsgangen er mellem ministre og markedsudvalg, lader denne kontrol sig ikke opfylde.

Netop i budgetsagen har vi et eksempel på, at kontrollen på grund af arbejdsgangen – det vil sige på grund af EFs skjulte udvidelse af magt – har svigtet. Således oplever i hvert fald jeg det.

Jeg opfattede vor landbrugsministers udtalelse i markedsudvalget den 18. november 1979 således, at regeringen ved den endelige behandling af budgettet i Ministerrådet ville gå ind for, at der i sidste instans skulle ske en begrænset udvidelse af det, men bagefter måtte jeg konstatere, at ministeren kunne støtte Rådet på et følgende rådsmøde i en yderligere forhøjelse af de ikke-obligatoriske udgifter på 200 mill. regningsenheder, dvs. ca. 1,4 mia d.kr., uden at nogen i markedsudvalget havde givet tilladelse til det.

Ministeren var i en forhandlingssituation, forstår vi. Der skulle tages hensyn til Parlamentets budgetforslag og til Ministerrådet, og derfor måtte ministeren have et såkaldt løst mandat. Men det betyder reelt, at markedsudvalget og dermed folketinget er sat uden for indflydelse i en så vigtig sag som budgetafgørelser og blot har hørings- og lytteret over for EF. Vi må i fremtiden forlange præcise mandater, og i budgetforhandlingerne vil det sige, at ministeren har en præcis overgrænse, som han kan gå op til med hensyn til udvidelse af budgettet. Ellers er det danske folk endnu mere til grin i EF-sager, end vi er i forvejen.

I det hele taget er vælgerne på grund af EFs opbygning – de mange institutioner, den glidende overførsel af magt mellem dem og udvidelse af magten i det hele taget – og på grund af den svigtende kontrol med, hvad vore ministre foretager sig i Rådet, efterhånden helt uden muligheder for at følge med i, hvad Danmark egentlig foretager sig i EF, hvilken magt vi afgiver og til hvilket formål.

Mon det er de danske vælgere bekendt, at der foregår en intens forskning i atomkraft i EF, og at et af de socialdemokratiske medlemmer i Parlamentet, samme fru Eva Gredal, har givet sin velsignelse til denne, ikke blot ved at støtte udgifterne til energiforskning, men også ved at være medforlagsstiller i budgetforhandlingerne til et forslag om en forhøjelse af bevillingerne til atomkraft? Det er tilfældet, men det er sikkert ikke mange danskere bekendt. Man kan med rette spørge: hvor selvstændigt står vi, den dag Danmark skal tage stilling til atomkraft?

Ligeledes er det sikkert også de danske vælgere ubekendt, at Kommissionen er kommet langt med forslag til bl. a. økonomisk demokrati – investeringshjælp, som det hedder i EF-sproget – og at disse forslag uvivlsomt spiller en stor rolle for regeringens forslag om økonomisk demokrati og overskudsdeling. Hvor selvstændigt står vi i denne debat? Hvor mange skjulte henstillinger skal vi opfylde?

Dette kan vi aldrig få svar på, for regeringen og det EF-venlige folketingsflertal vil altid kunne svare, at EF traktatmæssigt ikke blander sig i disse ting. Men tilslutning til budgetter og henstillinger på lukkede møder bliver en dag til Kommissionsforslag, som tilfældigt nok ligner forslag, vi skal arbejde med i folketinget.

Den eneste måde, hvorpå vi kan undgå, at EF blander sig i vores energipolitik, vores arbejdsmarkedspolitik, vores socialpolitik og vores uddannelsespolitik, er at kræve, at EFs budget bliver så lille som muligt, og at skellet mellem de obligatoriske og de ikke-obligatoriske udgifter ikke ophæves. Dette vil SF da også kræve i mandatet vedrørende ministrenes og Parlamentets budgetbeslutninger, som vi stiller til afstemning gennem dagsordensforslaget.

Flere oplysninger om EF og kontrol med danske beslutninger i Ministerråd og Parlament kan videre opnås ved bedre samarbejde

[Hanne Engberg]

mellem de folkevalgte EF-parlamentarikere og markedsudvalget og ved, at begge parter får alle relevante papirer om mandater til ministre i Rådet og beslutninger.

SF har tidligere foreslået, at EF-parlamentarikerne skal have mødet med observatørstatus i markedsudvalget. Det vil vi gøre igen. Det er nemlig blevet sagt, at danske EF-parlamentarikere får forslagene fra Kommissionen for tidligt, nemlig før den danske regering og dens embedsmænd har taget stilling til dem, og at vi i markedsudvalget får dem for sent, nemlig efter at der er taget beslutning, eller meget kort tid før en endelig beslutning tages, så indflydelsen er meget illusorisk. Det er selvfølgelig et meget snedigt system, at man således sørger for, at de folkevalgte ingen reel indflydelse har på regeringsbeslutninger, men det kan vel dårligt kaldes et særlig demokratisk system.

Vi foreslår, at EF-parlamentarikerne får mulighed for at mødes med markedsudvalget, når de har tid til det, for at koordinere oplysninger og beslutninger. Det kan vel ikke være for at holde folkebevægelsens 4 medlemmer i EF-Parlamentet uden for indflydelse, at alle EF-tilhængere i markedsudvalget er imod en sådan ordning. Folkebevægelsen mod EF repræsenterer over en fjerdedel af de danske vælgere i EF-spørgsmål, og disse danske vælgere, som ikke føler sig repræsenteret af partierne her i folketinget, har da også ret til, at deres valgte folk får så mange danske oplysninger som muligt. Men den form for EF-harmonisering, der tilgodeser danske vælgeres interesser, er EF-tilhængerne åbenbart ikke så meget for. Vi vil tage forslaget op igen og så se, hvor meget demokratisk indflydelse på EF-sager dette folketings egentlig ønsker.

Det medfører også, at vi vil stille krav om, at begge hold parlamentarikere kan få alle de relevante arbejdsrapporter, både før beslutningerne er taget, og efter at beslutningerne er taget, så vi får mere indflydelse.

Socialistisk folkeparti anbefaler at stemme for dagsordensforslaget, der vil holde regeringen fast på de løfter, der blev givet inden Europa-Parlamentsvalget.

Ole Vig Jensen (RV):

Det er et kendt forhold, at EF er plaget af en række aktuelle økonomiske problemer,

som det i øvrigt også er tilfældet i de fleste af medlemsstaternes nationale økonomier. Det er ligeledes velkendt, at De europæiske Fællesskaber også er plaget af stadige politiske problemer, ganske som det radikale venstre havde forudset det ved vores optagelse, og sådan som det nødvendigvis må være, når et stort og ambitiøst projekt skal udvikles fra det mere teoretiske plan og til at kunne fungere i den praktiske hverdag.

For det radikale venstre er det afgørende at konstatere, at uanset de vanskeligheder, som Fællesskaberne er løbet ind i, også i forhold til de aktuelle budgetproblemer, fungerer det europæiske samarbejde fortsat på Romtraktatens grundlag. Der er ikke under den magtstrid, som tilsyneladende er under udvikling mellem det nyvalgte europæiske Parlament og Ministerrådet, sket nogen forrykkelse i kompetenceforholdet mellem EFs organer og de enkelte medlemsstater, og det noterer vi med tilfredshed i det radikale venstre.

Der er navnlig tre hovedemner, som er aktuelle i forbindelse med EFs budgetproblemer, og som i særlig grad må påkalde sig dansk interesse. For det første – som det i øvrigt er omtalt af alle og af ministrene – forkastelsen af EFs budget, som fandt sted i december. For det andet de britiske krav om en nedskæring af de engelske nettobidrag til budgettet. For det tredje landbrugsordningernes belastning af det totale budget.

Hvad angår det første punkt, Parlamentets forkastelse af 1980-budgettet, må man vel konstatere, at det er sket i overensstemmelse med de traktatmæssige muligheder inden for EF. Situationen er i øvrigt også forudset. Der er altså ikke tale om, at denne budgetprocedure har lammet EF og dets handlemuligheder. Det er jo sådan, som allerede omtalt, at der nu udbetales $\frac{1}{2}$ hver måned af 1979-budgettet, og vi må vel konstatere, at det ikke virker generende for Danmark – man fristes måske snarere til at sige: tværtimod. Men situationen er naturligvis uholdbar i længden, og derfor er det vel rigtigt, som jeg også har forstået på udenrigsministeren, at der må arbejdes frem imod et nyt udspil og en ny forhandling med Parlamentet med henblik på at finde en løsning på budgetproblemerne.

Vi mener fra radikal side ikke, at regeringen skal bøje sig for Parlamentet i budget-

[Ole Vig Jensen]

spørgsmålet. Parlamentet skal ikke over budgettet kunne pålægge Danmark forpligtelser, som det tilkommer regering og folketing at bestemme, som jeg tror ministeren sagde det. Der skal ikke kunne lovgives over EFs budget. Ganske som vi, i hvert fald nogle af os, siger her i folketinget, der skal ikke kunne lovgives over finansloven. Det radikale venstre deler helt og fuldt regeringens holdning i budgetsagen.

Englands bidrag til EF-budgettet er et spørgsmål, der har optaget meget tid i Ministerrådet, vel også uforholdsmæssig megen tid, når man ser på, hvad det drejer sig om. Jeg synes, det er rigtigt at erindre om, at EFs samlede budget er mindre end 1 pct. af medlemslandenes bruttonationalprodukter. Jeg synes også, det er rigtigt at konstatere, at Englands nettobidrag til EF ligger i underkanten af 0,4 pct. af det britiske nationalprodukt, og at Englands nettobidrag udgør omkring 0,9 pct. af alle de offentlige udgifter i England. Der er altså heller ikke for England tale om foruroligende store udgifter.

Jeg synes, det i denne sag må siges, at der har været taget et udstrakt hensyn til England igennem årene. Englænderne har i perioden fra 1973 til 1977 haft en direkte rabatordning, kan man sige. Man skal også erindre sig, at i 1975 var der en ny genforhandling af betingelserne for det britiske bidrag. Det var ved den lejlighed, man fik gennemført tanken om en korrektionsmekanisme, som skulle kunne hjælpe særlig vanskeligt stillede lande. Det må dog konstateres – og det kan vel oven i købet gøres med glæde – at briterne ikke har haft mulighed for at udnytte denne korrektionsmekanisme, vel fordi deres økonomi ikke er så dårlig.

Vi synes fra radikal side, det er rigtigt, som regeringen også har haft det som sin holdning, at man ikke kan opgøre fordele og ulemper ved medlemskabet af EF på grundlag af det nettobidrag, man måtte skulle indbetale til EF. Det må være andre og større sager, som afgør ens forhold til det europæiske samarbejde. Men vi synes, det er rigtigt, som det også er blevet udtrykt, at der må findes en forhandlingsløsning med englænderne. Vi lægger naturligvis fra radikal side vægt på, at det ikke bliver en løsning, der vil tvinge England ud, eventuelt i en associeringsordning. Vi er fra radikal side afgjort

tilhængere af, at England bevares i det europæiske samarbejde inden for EF.

Det tredje hovedpunkt, som jeg vil beskæftige mig med, er landbrugsordningerne og deres belastning af budgettet. Det er vel rigtigt at konstatere, at i forhold til det samlede budget beslaglægger landbrugsudgifterne en væsentlig del af budgettet, men man skal heller ikke glemme, at de fælles landbrugsordninger, den fælles landbrugspolitik, nu engang er netop det område, hvor man har været i stand til at udforme en fælles politik, og det er et af fundamentene i EF. Det er i Danmarks interesse at fastholde den fælles landbrugspolitik. Vi kan i øvrigt tilslutte os ønsket, som landbrugsministeren udtrykte om, at der kan skabes en bedre balance imellem udbud og efterspørgsel – vel navnlig; når det gælder mejeriprodukterne. Vi er ingenlunde overbevist om, at nogen af de ordninger, som i dag eksisterer, er anvendelige – de er i hvert fald ikke særlig ønskelige ud fra et dansk synspunkt. De ophørsordninger, der gælder, synes jeg i høj grad er betænkelige. De betyder i hvert fald for Danmarks vedkommende, at velfungerende og stort set rentable landbrug nedlægges til fordel for, at man opretholder landbrugsproduktion andre steder, som langt fra er så rentabel.

Det er vel også betænkeligt, at man ved nogle af de ordninger, man nu overvejer, herunder en forøgelse af medansvarsafgiften, udelukkende anvender kvantitative kriterier og ikke kvalitative kriterier. Jeg mener, det vil være rigtigt, ikke blot ud fra en almindelig dansk interesse – for det er det, det må vi erkende – at der i højere grad tilrettelægges en bedømmelse ud fra kvalitetskriterier. Også ud fra et almindeligt sundhedsmæssigt og miljømæssigt synspunkt må det være rigtigt, at man inden for landbrugspolitikken arbejder frem imod en højnelse af kvaliteten af de landbrugsvarer, der udbydes til forbrugerne.

Regeringen har givet udtryk for, at den vil støtte en moderat prispolitik inden for landbrugsområdet, og det kan vi give tilslutning til fra det radikale venstres side. Vi har ikke noget ønske om, tværtimod, at priserne skulle udvikle sig sådan på landbrugsområdet i EF, at landbrugspolitikken kunne gå hen og bryde sammen. Det vil ikke være i Danmarks interesse, og det vil heller ikke være i EFs interesse, så den holdning, der er lagt

[Ole Vig Jensen]

for dagen, en moderat prispolitik, mener vi er rigtig.

Jeg vil afsluttende takke forespørgerne for initiativet her, som er en god anledning til at få drøftet nogle af EFs problemer, her altså specielt budgetproblemerne, på en måde, som også giver offentligheden mulighed for at følge med i, hvad der foregår i EF, og hvad der er problemerne.

Jeg kan sige i den forbindelse, at vi fra radikal side en af de allerførste dage vil fremsætte et forslag til folketingsbeslutning, som vil pålægge regeringen at fremlægge alle væsentlige EF-sager for folketinget til det, man kunne kalde en orienterende behandling, efter de regler, der gælder for førstebehandling. Det skulle være ud fra et ønske om, at der, inden der træffes endelig beslutning om mandat i folketingets markedsudvalg, bliver mulighed for at orientere offentligheden.

Jeg tror, man må erkende, at efter 6 års erfaringer har det vist sig, at det er overordentlig vanskeligt såvel for folketingets medlemmer som for offentligheden at følge med i, hvad der egentlig foregår i EF. Det er hverken på kort eller lang sigt ønskeligt, at det forholder sig sådan. Vi må altså søge at interessere offentligheden mest muligt i disse sager. Vi mener altså, at denne fremgangsmåde er brugbar.

Der bliver naturligvis nogle afgrænsningsproblemer, når man taler om, som vi gør, væsentlige EF-sager, men vi forestiller os; at det må dreje sig om forslag til forordninger og direktiver og muligvis forhandlingsoplæg til ministermøder, som vil have afgørende indflydelse på dansk lovgivning, og som enten i form af ny lovgivning eller ændring af lovgivning vil medføre administrative konsekvenser, som har betydning for mange eller vil medføre væsentlige omkostninger, enten for det offentlige eller for de enkelte borgere.

Vi er godt klar over, at med den ordning, vi har i Danmark med markedsudvalget, har vi i hvert fald teoretisk væsentlig bedre muligheder for at følge EF-arbejdet, end man måske har det i nogle af de andre EF-lande, men det er alligevel få sager, der egentlig når ud til nogen offentlig debat, før beslutning træffes. Efter vores opfattelse kan en demokratisk kontrol med en beslutningsproces kun finde sted, såfremt både de folkevalgte og vælgerne orienteres tilstrækkeligt, inden

beslutningerne træffes. Derfor ønsker vi altså et sådant forslag fremmet her i folketinget.

Brusvang (CD):

På centrum-demokraternes vegne vil jeg gerne sige tak til begge ministrene for de afgivne redegørelser, og jeg vil gerne straks fremhæve, at hovedlinjen i begge redegørelser er vi enige i. Der kan være nuancer i enkeltheder i redegørelserne, som jeg senere vil knytte nogle bemærkninger til.

Indledningsvis vil jeg, som repræsentant for et stærkt pro-europæisk parti, fremhæve, at det er vor opfattelse på dette tidspunkt, at vi har opnået endog større fordele ved et dansk medlemskab, end vi i sin tid havde turdet håbe på, og de vanskeligheder, som vi også bliver konfronteret med, er egentlig ikke så overvældende, når man betænker de voldsomme økonomiske og politiske modsætningsforhold, der har været tidligere mellem de lande, der er gået ind i dette fællesskab. At der er klare økonomiske fordele, mener jeg er dokumenteret, også gennem ministre-nes redegørelse, men jeg vil gerne tilføje og understrege, at for os er måske ikke mindst de politiske fordele og nye muligheder ved dette Fællesskab helt afgørende.

Jeg har fra redegørelserne noteret mig oplysningerne om budgettets størrelse, herunder oplysningen om, at 2/3 af budgettet vedrører landbrugspolitikken. Jeg har også noteret mig, at indbetalingerne fra Danmark er beregnet til 0,7 pct. af bruttonationalproduktet, medens det, Danmark modtager, er på 1,7 pct. af nationalproduktet. Der er altså en væsentlig forskel i Danmarks favør. Jeg iler med at tilføje, at jeg er fuldt ud klar over, at man ikke kan opgøre fordele og ulemper alene på talstørrelser af denne art, og at de skal ses i en videre sammenhæng, men det giver dog et klart fingerpeg om, at medlemskabet har været til vor fordel.

Jeg føler, at kernepunktet i denne debat, er spørgsmålet om, hvor lovgivningsmagten i EF ligger og skal ligge. Mit parti er enig med regeringen i, at der efter traktaterne og efter det valggrundlag, vi havde, da vi gik til valg i denne sag, ikke kan herske nogen tvivl om, at denne kompetence ligger hos Ministerrådet. Vi er følgelig også enige i den opfattelse, at der ikke bør lovgives over budgettet, at nye aktiviteter og væsentlig udvidelse

[Brusvang]

af bestående aktiviteter ikke skal ske ad den vej.

Når hertil kommer, at regeringen har fremhævet, at den er parat til i overensstemmelse med traktatteksterne at forhandle disse spørgsmål med Parlamentet, mener vi, det er en linje, som klart er i overensstemmelse med det, vi har lovet, og det, der er det retligt gældende, og derfor kan vi altså tiltræde det. Vi er også enige i, at når der er en uenighed imellem Parlamentet og Ministerrådet om, hvor den øverste grænse går for, hvad man kan ofre på det samlede EF-budget, så må det i øjeblikket være Ministerrådet, der fastsætter denne grænse.

Jeg mener ikke, at disse konstateringer er til hinder for, at Det europæiske Parlament i praksis kan få en faktisk større indflydelse, end det har i øjeblikket. Det afhænger ganske enkelt af kvaliteten af det arbejde, som Parlamentet præsterer. Hvis Parlamentet i årene, der kommer, gennemfører et arbejde på meget højt niveau med argumenter, der ikke er til at skyde igennem, ja, så vil det vinde respekt, og det vil gøre indtryk på Ministerrådet, og derigennem får det altså en del af den faktiske kompetence, som en del af Parlamentets medlemmer gerne ville have haft det havde som en retlig kompetence.

Til landbrugsministerens redegørelse vil jeg sige, at mit parti naturligvis også er opmærksomt på de negative sider ved en overskudsproduktion, men vi synes nu trods alt, at det er en situation, der er at foretrække fremfor en mangelsituation. Vi erkender, at den fælles landbrugspolitik, hvis den skal dække ind, hvis vi ikke skal svigte de millioner af fattige og dårligt producerende bønder i Italien og visse dele af Frankrig, er det nødvendigt med en sådan fælles landbrugspolitik, der sikrer de priser, som nu bliver sikret.

Dansk landbrug har derigennem en særlig fordel, men jeg vil tage afstand fra, at det er en kunstig fordel, som landbruget får ved en eller anden form for konkurrenceforvridende beslutninger. Det, der er tale om, er, at dansk landbrug på grund af sin høje kvalitet, sin dygtighed, er i stand til at leve op til og udnytte de særlige fordele, som Fællesskabet tilbyder, og at dansk landbrug, hvis man havde den idealsituation, at man frit kunne sælge sine varer uden nogen begrænsninger –

hvad jo altså er utopi – ville have den samme fine placering på markedet.

Vi er enige i hovedlinjerne i ministerens redegørelse. Jeg kan ikke her tage stilling til de mange detaljer, der også indgik i redegørelsen, men jeg har visse forbehold, som i øvrigt er parallelle med flere af de forbehold, som den konservative ordfører omtalte. Jeg kan heller ikke forbigå dette afsnit uden at pege på, at vi finder det meget beklageligt, at regeringen netop i forbindelse med krisepakken i december skønnede, at der skulle gennemføres en særlig beskatning af produktionsjord. Det mener vi var meget forkert og i strid med intentionen med den politik, som vi overhovedet fører på dette område.

Jeg har i ministerens redegørelse specielt hæftet mig ved, at de, skal vi kalde det lidt negative virkninger af de såkaldt positive monetære udligningsbeløb, som fører til, at prisniveauet i Tyskland er ca. 10 pct. højere; er et forhold, som man i hvert fald har taget noget af brodden af for fremtiden ved de ordninger, vi har fået gennem aftalerne om EMSen og med etableringen af ecuen, idet disse ordninger i hvert fald har hindret, at der er sket en yderligere negativ udvikling på dette område. Det kan jeg som tilhænger af EF-principper i almindelighed kun notere med største tilfredshed, når man tænker på de angreb, der fra forskellig side har været rettet imod EMS-aftalen m. v.

Om England blot dette: vi er i mit parti enige i, at Storbritanniens anmodning selvfølgelig må behandles seriøst, men ikke således, at det udløser regler, som ensidigt giver finansiering til Storbritannien, men at der netop også her må etableres fælles regler, Fællesskabsregler, som opfanger situationer af denne art, og som egner sig for en generel løsning.

Jeg vil gerne pege på, at der måske kan opnås nogen balance over de afsnit i budgettet, hvor der allerede nu er forskellige tilskudsmuligheder; jeg tænker på den sociale fond, regionalfond, men der er sikkert flere lignende ordninger, som kunne være med til at skabe balance her.

Endelig vil jeg også gerne være med til at bringe spørgsmålet om Englands økonomiske forhold til Fællesskaberne ned på jorden. Jeg vil her henvisne til den udførlige redegørelse, som er udarbejdet af kontorchef Ørstrøm Møller i Udenrigsministeriets Tidsskrift for

[Brusvang]

november 1979, hvor han under overskriften »Den britiske argumentation holder ikke« fremhæver, at den i virkeligheden er mere en betaling, som England må præstere til Fællesskaberne, end betaling for, at England har valgt ad denne vej at lave et subsidium til de britiske forbrugere.

Jeg vil gerne gøre en enkelt bemærkning om sprogproblemerne i Fællesskaberne, som jo naturligvis ikke bliver mindre, når vi – hvad der er meget glædeligt – får Grækenland og senere Spanien og Portugal med. Der er udkommet en dokumentation nr. 1 fra 1979 fra De europæiske Fællesskaber, hvori man har opgjort, hvor mange stillinger der er afsat som rene sprogstillinger; det er 1.900 ud af 11.700. Men en undersøgelse foretaget af Parlamentet selv i et udvalg viser, at det i virkeligheden er 60 pct. af personalet, hvis tid går med oversættelsesarbejde, og dette problem bliver selvfølgelig ikke mindre fremover.

Jeg mener derfor, at selv om vi må fastholde, at medlemslandenes nationale sprog er officielle sprog, så må man af praktiske, økonomiske og administrative grunde fremover lave en sondring. Vi må fastholde oversættelse til alle de officielle sprog dér, hvor der er et reelt behov herfor – og dér tænker jeg på de steder, hvor parlamentarikerne skal virke, for de er ikke valgt på grund af deres uddannelser; man kan ikke kræve af dem, at de kan forskellige fremmedsprog – men man bør afstå fra at kræve oversættelser alene af prestige Grunde, og jeg mener, man ligefrem burde nå frem dertil, at man af de tjenestemænd, der blev ansat i administrationen, krævede, at de i hvert fald kunne ét af hovedsprogene tysk, engelsk og fransk, og at administrationens interne arbejde så vidt muligt blev afviklet på disse sprog alene.

Jeg vil til sidst gerne sige, at jeg ikke er så glad for at takke forespørgerne, fordi de har rejst denne debat, for jeg tror ikke, de har gjort det med det sigte at gavne Det europæiske Fællesskab og dermed også gavne danske interesser i denne sammenhæng. Det er nok gjort med et mere negativt sigte, og derfor mener jeg også, at forespørgerne bør have et svar, som klart tilkendegiver opfattelsen og vurderingen hos de partier, som går ind for vort EF-medlemskab. Jeg fremsætter derfor følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget tager de af regeringen ved udenrigsministeren og landbrugsministeren afgivne redegørelser vedrørende budgetspørgsmål i EF og den fælles landbrugspolitik til efterretning, idet disse redegørelser klart fremhæver de ubestridte fordele – specielt for dansk landbrug – ved dansk medlemskab af EF, samtidig med at de giver en fremstilling af de forpligtelser og vanskeligheder, som medlemskabet naturligt også medfører.

Tinget går derefter over til næste sag på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu (på blad nr. 283) fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Steen Folke (VS):

En stribe af EF-tilhængerpartiernes ordførere har givet udtryk for, at de var glade for, at debatten i dag var blevet rejst, og det kan vi jo så være glade for at de er glade for. Men det er nu nok ikke noget tilfælde, at det er EF-modstanderpartierne, som endnu en gang har foranlediget en debat om EF her i salen. For et år siden var det også EF-modstanderne, som tog initiativ til en tilsvarende debat; dengang om indførelse af det europæiske monetære system. I praksis er der ikke meget, der tyder på, at tilhængerne synes, det er nødvendigt med så megen debat i folketingsalen og offentligheden. De foretrækker som regel at ordne de løbende sager – også de mest vidtrækkende – bag markedsudvalgets bekvemt lukkede døre.

Det reelle indhold i budgetstriden mellem EF-Parlamentet og Rådet er en magtkamp mellem EFs institutioner. Ved at forkaste budgettet vil Parlamentet vise sin styrke for at demonstrere, at det ikke vil finde sig i Rådets afvisninger af forslag, der i denne omgang gik ud på ændring af landbrugsudgifterne og forøgelse af regional- og socialfonden. Ved at forkaste budgettet har det nyligte Parlament manifesteret sine hensigter i retning af at blive et overnationalt parlament. Da Parlamentet ikke har direkte lovgivningsbeføjelser, anvendes budgettet til at skabe politik. Ved at angribe landbrugspoli-

[Steen Folke]

tikken, der ellers er Rådets domæne og derved underlagt Rådsbeslutninger, hvor der dog er en mulighed for at nedlægge veto, søger Parlamentet at flytte vægten ned til en fjern forsamling, hvis beslutninger tages ved almindeligt flertal.

Hovedstrategien var lagt an på at ændre ved den automatiske stigning i landbrugsudgifterne, som gennem de noksom bekendte pris- og opkøbsgarantier beslaglægger ca. 70 pct. af budgettet. Parlamentsmedlemmerne forestillede sig, at man allerede i 1981 kunne komme i den situation, at områder, som de er ansvarlige for – og her specielt regional- og socialfonden – måtte skæres ned for at skaffe midler til de såkaldte lovbundne obligatoriske udgifter. Parlamentets medlemmer kunne henvise til bl. a. kommissær Gundelachs redegørelse af 30. oktober 1979, hvor det blev påpeget, at underskud på budgettet ville fremkomme, selv om landbrugspriserne blot blev fastfrosset; grænsen for EFs indtægter var nået.

Hvis besparelser ikke gennemføres, vil 1981-budgettet formentlig nå 138 mia kr. og 1982-budgettet 153 mia kr., og det vil svare til, at EF i 1982 skal disponere over mere end 1 pct. af momsindtægterne.

Den enkle udvej at hæve momsandelen er ikke fremmed for betydelige kræfter i EF. En sådan udvej vil have afsmittende virkning i lignende situationer, være en glidebane i overflyttelse af midler til EF: byrden væltes over på de europæiske lønarbejdere. En forhøjelse af momsloftet skal dog præsenteres og vedtages i medlemslandenes parlamenter, og under indtryk af den voksende kapitalistiske krise viger man tilbage fra at bruge den vej.

Skønt landbrugspolitikken absurditet er erkendt af selv en del af de mest integrationsvenlige EF-tilhængere, er man enige om at fastholde de bærende principper. Der er dog også enighed om, at prisfastsættelserne må ændres, f. eks. ved overskudsbegrænsende prisdifferentiering, medansvarsafgifter og superafgifter for stormejerier, da det som bekendt særlig er inden for mejerisektoren, der er problemer. En konsekvens af, at der ændres ved prisgaranti og opkøb, kan blive, at større mængder bliver eksporteret, og det vil belaste budgettet på anden måde gennem eksportstøtteordningerne.

Men udgiftssiden står over for yderligere udvidelser. For det første skal Grækenland som bekendt optages som medlem i januar 1981. Grækenland er jo et landbrugsland og et meget fattigt landbrugsland. Derfor vil landets tilskud til EF og dets bidrag til momsgrundlaget være yderst beskedent, hvorimod det vil kræve ganske store tilskud for at få priserne op på de øvrige landes niveau. Her kunne man tænke sig, at de vil slå følge med Frankrig og Italien, hvis landbrug i Middelhavsområdet jo ikke har den store fordel af prissystemerne. De kræver i stedet langt større midler til strukturudvikling, som ikke kan undgå at få følger for prisbeskyttelsen i de nordlige områder.

Store nationale modsætninger gør sig stadig gældende, da det på trods af erklæret vilje til integration drejer sig om at styrke egne nationale positioner i forhold til andre lande, inden styrkeforholdet eventuelt kan ændre sig eller er blevet fastholdt i EF-ordninger. F. eks. vil Grækenland formodentlig støtte Frankrig over for England i sådan noget som fårestriden, der gav anledning til en EF-dom, fordi Frankrig lavede importbegrænsninger over for engelsk lammekød, en dom, som Frankrig har vist sig yderst uvillig til at rette sig efter.

Siden 1978 er det lykkedes England gennem devaluering af det grønne pund at opnå 20 pct.s forhøjelse af indtægter til engelsk landbrug med tilsvarende forhøjelser af leveomkostningerne for de engelske lønarbejdere, prisforhøjelser, der også indvirker på importerede landbrugsvarer, og da England er storimportør af fødevarer, har det kendetligt forværret levevilkårene.

På den måde antager landbrugspolitikken også karakter af en slags indkomstpølse vendt mod lønarbejderen, hvad enten det drejer sig om garantipriser inden for EF eller om tilskud til eksport af overskudsproduktionen.

Hertil kommer de skadevirkninger, som en sådan subsidieret eksport kan have i egne, der traditionelt dyrker visse afgrøder. F. eks. har EFs sukkerpolitik ikke alene skabt endnu et bjerg, der er opkøbt og lagret til store omkostninger, men også skabt problemer for tredjelande, bl. a. nogle u-lande.

Også for korn er EF jo et højprisområde, og det er der flere grunde til. En er, at en høj kornpris rammer overproduktion af husdyr-

[Steen Folke]

produkter, en anden, at den fremmer en strukturrationalisering, idet små landbrug overvejende må forlade sig på husdyrhold og købe korn fra større landbrug, der derved styrkes økonomisk. Endelig bevirker den store forskel, at der betales importafgifter i tilfælde af import af korn fra lavprisområdet uden for EF. Forskellen udlignes som bekendt ved importafgifter, der giver indtægter til EF-kassen.

I ly af hele dette system – og det er jo langt mere indviklet i virkeligheden – har der udviklet sig en stærk lobby og en overbygning af embedsmænd, der i særlig grad varetager storlandbrugets og forarbejdningsindustriens profitmuligheder.

I relation til budgetstriden er det især medansvarsafgiften, der debatteres. I og for sig er der jo logik i ønsket om at få hævet medansvarsafgiften for at begrænse de vældige overskudslagre af mejeriprodukter. Men en sådan foranstaltning er og bliver et lappeeri på et forrykt system, som i kraft af et garanteret marked til kunstigt høje priser stimulerer overskudsproduktion og sikrer nogle snævre landbrugsinteresser på lønarbejdernes bekostning.

Det er beklageligt, at også en socialdemokratisk landbrugsminister, som burde bekymre sig mere for lønarbejdernes interesser, lægger afgørende vægt på at varetage disse snævre landbrugsinteresser og bevare den fælles landbrugspolitik, som det blev slået fast med syvtommersøm i ministerens indlæg i dag. På god borgerlig vis taler landbrugsministeren om »Danmarks interesser«. Jeg ved ikke, om det er gået op for landbrugsministeren, at det nok så meget er godsejernes som arbejdsmændenes interesser, der skjuler sig bag den nationale etikette.

Til udenrigsministerens redegørelse for budgetstriden vil jeg sige, at jeg er alvorligt bange for karakteren af det kompromis, man nu arbejder for. Det er jeg dels på baggrund af, hvad der skete for et år siden, dels på baggrund af, hvad der allerede er sket i dette års sag. Ministerrådet har strakt sig, så langt man kunne, siger udenrigsministeren, men man må kalde mig Mads, hvis ikke rådet strækker sig endnu længere ud over, hvad man kan.

Sidste år var der som bekendt også en budgetstrid, hvor regeringen og Ministerrådet i starten tog meget kategorisk afstand fra

Parlamentets manøvre – langt mere kategorisk end i år i øvrigt. Alligevel endte sagen med et kompromis, der reelt var et totalt knæfald for Parlamentet, idet man gik med til en forhøjelse af budgettet ud over den tidligere vedtagne maksimale stigning på 2,3 mia kr., svarende til 2/3 af, hvad EF-Parlamentet helt uretmæssigt havde krævet.

Ved forhandlingerne om dette års budget har Ministerrådet strakt sig langt, siger udenrigsministeren, og det tør nok siges. Med de 200 mill. regningsenheder, som fru Hanne Engberg tidligere har omtalt mere indgående, er man allerede langt i retning af sidste års rutschetur.

Udenrigsministeren siger i dag:

»Der er endnu ikke fremsat et nyt budgetforslag. Først når der foreligger et sådant udspil fra Kommissionen, er der mulighed for at vurdere, hvilke muligheder der foreligger for at tilvejebringe en tilfredsstillende løsning.«

I betragtning af, at Kommissionen sidste år støttede EF-Parlamentet i kulissen, er det sandt at sige ikke betryggende. Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om han kan udelukke, at det, ministeren kalder »en tilfredsstillende løsning«, indebærer en lignende eftergivenesshed over for Parlamentet som sidste års såkaldte kompromis.

Til slut vil jeg anbefale vedtagelse af den dagsorden, som vi er medforslagsstillere til. I øvrigt mener VS, at det eneste acceptable budget for EF i 1980 er på 0,00 kr. eller europæiske regningsenheder, hvis vi nu skal være lidt store i slaget.

Steffensen (KrF):

Næsten alle EF-medlemslande har været tidligere kolonimagter, og bl. a. derfor mener kristeligt folkeparti, at EF har særlige forpligtelser over for udviklingslandene. I 1975 indgik EF en aftale med et stort antal lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet om u-landsbistand og indbyrdes handelsforhold, den såkaldte Lomékonvention. Kristeligt folkeparti ønsker på dette grundlag at udbygge samarbejdet mellem EF og u-landene. Lomékonventionen udløber den 1. april i år, og der er allerede vedtaget en Lomékonvention II, der ganske vist ikke er ratificeret endnu i de enkelte parlamenter, men forhåbentlig bliver det. Kristeligt folkeparti konstaterer

[Steffensen]

med tilfredshed, at Lomékonvention II er en udvidelse og en forbedring af Lomékonvention I, og her vil jeg gerne nævne, at der heri netop peges på, at der skal afsættes flere penge og flere midler til u-landene.

Kristeligt folkeparti vil derfor stærkt henstille til regeringen, at man udnytter disse muligheder, således at u-landsbistanden også ad den vej forøges betydeligt; netop overskudslagrene, som vi nu i dag har hørt temmelig meget om, af mejeriprodukter skulle jo være egnede dertil. Hertil kommer imidlertid, at Lomékonvention II også forbedrer mulighederne for samarbejdet mellem industri- og udviklingslandene. Den såkaldte stabexordning er også blevet udvidet i Lomékonventionen, og det vil sige, at der er blevet en stabilisering for råvarepriser, der medtager flere råvarer end før, f. eks. visse mineraler, og der er endvidere indført større sikkerhed for investeringer i u-landene.

Disse tilskyndelser til større handelssamkvem mellem EF og u-landene til fordel for u-landene ønsker kristeligt folkeparti udnyttet bedst muligt. Kristeligt folkeparti ønsker, at u-landsstøtten og -bistanden gennem EF styrkes, og at man til enhver tid er opmærksom på, om overskudslagre af fødevarer i det hele taget kan anvendes som hjælp til de store dele af verden, der lever på sultegrænsen.

Kristeligt folkeparti er tilfreds med landbrugsministerens bemærkninger om, at regeringen ikke fuldt ud kan tilslutte sig Kommissionens principper vedrørende spareforslagene, og at regeringen ikke vil acceptere løsninger, der beskærer den fælles landbrugspolitik på en sådan måde, at Danmarks interesser bliver alvorligt berørt.

Kristeligt folkeparti takker begge ministre for deres redegørelser. Vi tager dem til efterretning med disse bemærkninger og kan ikke stemme for retsforbundets m.fl.s forslag til motiveret dagsorden.

Alfred Hansen (DR):

Så godt som alle ordførere har givet udtryk for, at denne specielle EF-debat var nyttig, og det er derfor kedeligt at måtte konstatere, at medierne – specielt TV – ikke har vist samme opmærksomhed om denne debat, men at de derimod glimrer ved deres fravær. Men jeg tør næsten love befolkningen og forsamlingen, at TV vil indfinde sig om et

par timers tid, for da skal der være møde i PØ-udvalget, hvor man skal diskutere, om skatteministeren bør hedde Karl, Knud eller Anders, for det er for medierne meget mere interessant end at diskutere, om Danmarks situation i EF vil blive forringet, om det vil koste de danske forbrugere og de danske producenter milliarder af kroner fremover, og om hele landbrugspolitikken står foran at falde på gulvet.

Dette er uanstændig proportionsforvrængning, det er et misbrug af statsmonopolet, og det er ikke udtryk for, at man giver en alsidig orientering.

Men det er altså beklageligvis de vilkår, som dansk politik må leve under, og man kan blot håbe, at alle partier vil gøre deres indflydelse gældende, for at også den slags debatter, som finder sted i dag, får en mulighed for at blive kommunikeret ud til befolkningen.

Vi ved, at EF har stået på debatlisten gennem mange år, og den toppede vel i 1972, hvor det danske folk skulle tage stilling til, om Danmark fortsat skulle have en eksistensberettigelse, om dansk landbrug skulle have en overlevelsesmulighed, og siden har man forsøgt at diskutere det ikke mindst i forbindelse med EF-valget i 1979. Jeg skal da sådan set ikke beklage, at man ikke ønsker at give EF-situationen en særlig gunstig behandling i TV, men jeg kunne ønske, at TV forsøgte at analysere, hvad det er, EF har udviklet sig til, og hvad det er for en situation, EF står i i dag, og dermed hvilken situation Danmark står i.

Det var helt rørende at høre landbrugsministeren tale om, at udbud og efterspørgsel inden for landbrugssektoren desværre ikke rigtig kunne slå igennem. Ja men det er jo det, hr. landbrugsminister, man efter alle kunstens regler har forsøgt at sætte ud af kraft, dels ved at lægge afgifter på produktion, dels ved at give tilskud til produktion. Man har jo netop bestræbt sig på at sætte den frie markedsmekanisme ud af spil, og det synes jeg der er god grund til at bebrejde ikke bare regeringen, men også de partier, som i det hele taget fortsat synes, at EF er alle tiders lyksalighed.

Jeg synes også, det er beskæmmende at se den udvikling, som har været gældende, siden vi blev medlem af EF for 7-8 år siden, hvor der netop blev sagt, at nu skulle det

[Alfred Hansen]

danske landbrug kunne klare sig selv. Alligevel har vi set og i dag fået en antydning af landbrugsministeren af, at man måske må til at give endnu større tilskud, altså statssubsidiering af dansk landbrug, som jo i øvrigt finder sted af hele det danske erhvervsliv.

Det var altså ikke nøglen for dansk landbrug til at blive selvstændige, til at blive uafhængige af diverse tilskud, at man kom ind i EF. Det, som var den væsentligste begrundelse for dansk medlemskab af EF, er pr. dato helt og totalt faldet til jorden. Derfor kunne man ønske, at det danske folk fik mulighed for endnu en gang at tilkendegive sin holdning med hensyn til, om man fortsat ønsker dansk medlemskab af EF. Det er ikke det, der diskuteres i dag, men det er vigtigt og nødvendigt at gøre opmærksom på, at hele det grundlag, som EF-afstemningen fandt sted på i 1972, ikke længere eksisterer.

Jeg vil specielt koncentrere mig om landbrugspolitikken og herunder medansvarsafgiften. Hvordan virker medansvarsafgiften? Ja, nu fik vi at vide af hr. Steen Folke fra VS, at det i og for sig var meget naturligt, som man kunne holde produktionen nede, men hvem er det, man straffer? Man straffer de produktive erhverv, og det er oftest dem, der er identiske med de unge, altså de nyetablerede, som i forvejen har store problemer at overvinde, og derfor burde folketingset naturligvis i konsekvens heraf kræve medansvarsafgiften fjernet, idet den vel nok – og det kunne jeg jo bede om venstres ordførers kommentar til – er en særskat på produktionen, ikke på produktionsmulighederne, men derimod på produktionen.

Man giver eksporttilskud, og man pålægger importafgifter. Dette er i hvert fald ikke en liberal holdning. Det er en form for planøkonomi, det er protektionisme af værste observans, hvor man altså beskytter sin egen industri og produktion, og hvor man straffer konkurrencemulighederne fra de lande, som ligger uden for EF. Man har altså delt verdens befolkning op i hvert fald i to grupper, nemlig den gruppe, som hører med til fællesmarkedet, EF, som man skal give ekstra gunstige vilkår, og så alle dem, der er udenfor.

Landbrugsministeren sagde, at Grækenlands medlemskab af EF ikke vil forrykke situationen. Det var vel i og for sig ikke det, som var grundlaget for skabelsen af EF, hvor man jo netop sagde, at man skulle konkurre-

re på lige fod og lige vilkår; hvis man skulle leve op til det, skulle enhver form for støtte fjernes. Men man har jo også koketteret med, at man i EF skulle hjælpe dem, der var svage, at man ikke skulle være egocentrisk og kun beskytte sit eget. Hvis det fortsat er en målsætning for EF, at man vil beskytte de medlemslande, der er svage, og specielt hjælpe dem, må jeg sige, at det med mit kendskab til græsk landbrug i hvert fald er sådan, at er der nogen, der vil få svært ved at konkurrere i EF, er det græsk landbrug. Derfor er det i og for sig en vældig overraskelse at høre landbrugsministeren udtale, at Grækenlands medlemskab af EF ikke vil forrykke og heller ikke stille større krav til økonomien. Jeg vil gerne høre ministerens vurdering af, i hvor høj grad man fra EF over EFs kasser skal støtte Grækenlands landbrug, når Grækenland bliver optaget.

Jeg vil også gerne have ministerens vurdering af, i hvor høj grad et medlemskab for Spanien og Portugal vil forstærke problemerne inden for landbrugssektoren i EF.

Vi må fra retsforbundets side stærkt tage afstand fra den protektionisme, som EF er garant for. Vi er tilhængere af en fri handel, hvor udbud og efterspørgsel bestemmer prisen, og hvor man satser stærkt på at bekæmpe monopolerne, dermed være både sagt statsmonopol og det privatkapitalistiske monopol. Hvis man fjerner monopolerne og fører en frihandelspolitik, er det åbenbart, at det vil være til gavn for både produktionslivet og for forbrugerne.

Jeg mener, at EF med sit mislykkede forsøg på at regulere landbrugsproduktionen i forhold til de forventede afsætningsmuligheder har ødelagt dansk landbrugs muligheder for en naturlig strukturtilpasning. Hvor er logikken i, at EF på samme tid giver tilskud til slagtning af køer for at forhindre smørpukler, samtidig med at man giver tilskud til besætningsudvidelser? Jeg vil gerne spørge ministeren, om det ikke er sådan, at de danske landbrug, som i de seneste år med EF-tilskud har udsat deres besætning, meget ofte først sælger deres gode besætning på det frie marked og dermed får en høj pris derfor for så bagefter at bytte til en mindre ydedygtig besætning, som naturligvis er billigere, og som tredje fase udsætte hele besætningen med EF-tilskud.

[Alfred Hansen]

Det er også karakteristisk for EFs fejlslagne planøkonomi, som vel kun har en berettigelse i socialistiske lande, hvor man forsøger at styre og dirigere produktion og forbrug, at dansk landbrug i dag ville kunne imødekomme efterspørgslen efter dansk smør i England, hvis ikke man gennem årene havde animeret og opfordret den danske kvægproducent til at holde op med at producere. Man har nu måttet konstatere, at Danmark ikke kan imødekomme ønsket fra England om at købe dansk smør, således at man nu finder smør fra andre lande på de hylder i de engelske forretninger, hvor der normalt står dansk lurmærket smør. Jeg har godt nok en anelse om, også i henhold til en oplysning i Radioavisen, at det for en stor del skyldes, at man i Danmark er gået over til osteproduktion fremfor smørproduktion.

Jeg vil gerne spørge landbrugsministeren, om det er den eneste årsag, eller om ministeren kunne tænke sig den årsag, at man netop nu har sat kørerne ud og derfor pludselig ikke er i stand til at imødekomme det behov, der er for dansk smør.

Jeg beklager en sådan udvikling, og jeg mener, at ansvaret herfor udelukkende er EFs. For dansk landbrug, der altid har vist – og det skal de have ros for – en veludviklet evne til at tilpasse sig den frie markedsøkonomi, hvor udbud og efterspørgsel tilpasses, må det være bittert at se, at dansk smør på grund af leveringsvanskeligheder måske for steds har mistet værdifulde markeder i bl. a. England.

Det dagsordensforslag, som er fremsat af hr. Brusvang, kan retsforbundet ikke stemme for. Hr. Brusvang vedtager i dette dagsordensforslag, at det er et gode for Danmark og dansk landbrug at være medlem af EF. Det er der ingen dokumentation for, og jeg kunne anvise adskillige eksempler på, at det modsatte er tilfældet. Det er derfor at sammenligne ved, at man ved lov vedtager, at dansk landbrug har det godt, og at Danmark har det godt som medlem af De europæiske Fællesskaber. Vi kan naturligvis ikke stemme for det. Jeg ved ikke, om det er bestillingsarbejde fra socialdemokratiet, hvis traditionelle afværgedagsordensforslag naturligvis ikke kan bruges, fordi det normalt kun siger, at man tager ministerens redegørelse til efterretning. Her har hr. Brusvang dog været lidt mere opfindsom og fantasifuld, idet der er et

vedhæng, som slår fast, at vi i Danmark har noget så godt af at være medlem af EF.

Jeg gad i grunden vide, hvor mange eksempler på dårligheder som følge af dansk medlemskab vi skal se, før også de fanatiske og de mere moderate tilhængere af EF må erkende, at EF-medlemskabet som sådant ikke er vejen hverken til velstand for Danmark eller til et dansk samfund, hvor danskere bestemmer, hvad der skal ske i Danmark.

Jeg vil ikke kommentere selve budgetdebatten – det har hr. Ib Christensen gjort på udmærket vis både på retsforbundets og samtlige forespørgeres vegne – jeg vil blot til slut takke ministrene for deres initiativ i retning af at tilstille folketinget deres redegørelse forud for forespørgselsdebatter. Jeg synes, det ville være godt, om det blev en skik og en regel i fremtiden, for det giver et bedre grundlag at føre debatterne på, som også vil være til gavn for fremtidige debatter.

Bjørn Poulsen (SF):

EFs landbrugsordninger er jo et sammenurium af tilskud til produktion, eksport og oplagring, desuden forskellige former for toldmure over for varer udefra, dels som told, dels som afgifter. I denne liberalismens højborg gør man, hvad man kan for at holde konkurrenterne ude fra markedet, ude fra Fællesskabet. Dansk landbrug roser systemet til skyerne, bare priserne var lidt højere; nu har man endda været med til at stille krav om en 10 pct.s forhøjelse – man får aldrig nok. Dansk landbrug anser konkurrencen for at være en væsentlig del af landbrugsordningerne, konkurrence med faste mindstepriser og garanti for, at man kan komme af med varerne; liberalismen er jo ikke, hvad den har været.

EFs landbrugsordninger har – og det er fuldkommen rigtigt – betydet øget produktion, en forøget investering, men til gengæld også en kolossal gældsætning, som vel i og for sig forholdsvis er værre end den gældsætning, man klandrer den danske stat for.

Hvis industrien her i landet havde investeret på samme måde, ville deres aktier ikke have været en pind værd. Ud fra de almindelige kapitalistiske præmisser er landbrugets afkast nemlig ikke stort nok. Derfor kan man roligt sige, at hvis dansk landbrug skulle

[Bjørn Poulsen]

komme i den situation, at det fik mulighed for at få almindelig egnsudviklingsstøtte, ville ingen af projekterne nogen sinde blive godkendt. Den økonomiske analyse af et eventuelt godt resultat ville ikke kunne fremskaffes, den ville være alt for dårlig.

Hvis man ser på forholdet mellem gældsætningen og investeringen i landbruget og oven i købet tager kurstabet i betragtning, kan man konstatere, at gældsætningen er betydelig større end investeringen. Det vil altså sige, at landbruget i hvert fald ikke kan beklage sig over, at lønmodtagerne har øget deres forbrug ved låntagning; man er selv gået i spidsen. At det så er sket på forventet efterbevilling med mulighed for låntagning i vurderingsstigninger på jord og fast ejendom, gør det ikke ligefrem bedre.

Man kan spørge sig selv, om en markedsordning, som skal prøve at tage højde for en produktion både blandt bjergbønder og landmænd i Holland og Danmark, som er forholdsvis effektive i forhold til bjergbønderne, overhovedet kan virke. Jeg synes ikke, man kan sige, den virker særlig godt, hvis man kigger på hele billedet.

Dansk landbrug har muligvis haft en stor fordel ved det – jeg ved det ikke, og der er ikke nogen, der kan sige hverken det ene eller det andet med nogen som helst form for sikkerhed – men jeg tror ikke, at man kan klare de nuværende problemer i Danmark, uden at man tager meget alvorligt fat, og det vil sige starter med at pålægge grovvarereselskaberne at nedsætte renten, udvider rammen for K-lån og så eventuelt etablerer en eller anden form for solidarisk fond inden for landbruget, som skal medvirke til at udligne indtægter og udgifter. Det er for os i SF uforståeligt, at landbruget, som står bag landbrugsandelstanken, ikke selv er gået i spidsen, når det drejer sig om solidariske løsninger.

Til sidst to spørgsmål, hvoraf det ene er forholdsvis enkelt. Jeg vil spørge landbrugsministeren helt konkret, hvilken stilling man egentlig har til spørgsmålet om medansvarsafgift. Jeg synes ikke, landbrugsministerens redegørelse på det område er særlig klar, og jeg vil meget gerne høre ministerens svar på spørgsmålet, hvis det kan lade sig gøre.

En anden ting, som bekymrer mig meget alvorligt, er spørgsmålet om svinepesten. Vi kører jo nu på en 6 måneders ordning med

hensyn til forbud mod import af ferskvarer. Hvor længe kan vi egentlig blive ved med at få det, og hvad sker der med vores eksport til oversøiske markeder – og her tænker jeg især på USA og Japan – hvis den dispensation, vi har i dag, forsvinder? Hvad mon der så sker med de 1–2 mia kr., vi har på eksportsiden på det område? Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad landbrugsministeren mener der vil ske, eller om der ikke opstår noget problem, fordi vi kan fortsætte med den nuværende dispensation.

Jeg tror ikke på, at dansk landbrug, hvis man tager hele samfundsbilledet med ind, har fået de store fordele ud af det, som man taler så meget om. Vi har fået en kolossal gældsætning – det er fuldkommen rigtigt – men lad os prøve at kigge på det samlede billede, så er fordelene nok ikke deroppe, som man selv gerne inden for landbruget vil rose sig af.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Hvad jeg glemte i første omgang, vil jeg gerne gøre godt ved her i anden omgang at starte med også på regeringens vegne at bringe en tak til forespørgerne. Jeg skal ikke komme ind på motiverne til denne forespørgselsdebat, men jeg er enig i det synspunkt, at det er godt, at vi på et tidspunkt, hvor spørgsmålet jo er brandaktuelt, får lejlighed til at drøfte det, som det har været tilfældet i dag.

Hr. Grove gjorde en bemærkning om, at det nok er rigtigt, at der er nogle vanskeligheder i samarbejdet inden for EF, men at der altid vil være det. Det vil jeg gerne give tilslutning til, for hvordan man end iagttager internationalt samarbejde, kommer vi ikke uden om, at der ud over de politiske også altid vil være en lang række praktiske vanskeligheder forbundet med et sådant samarbejde. De medlemmer af dette ting, som har været ved delegationen i FN under generalforsamlingen, vil erkende, at der f. eks. også i et sådant forum er tale om disse store vanskeligheder, og jeg tror ikke, nogen vil drage den konklusion, at vi derfor ikke skal være medlem af De Forenede Nationer.

Hr. Ib Christensen gav udtryk for forskellige betragtninger, der ligesom også bar over i det forslag til dagsorden, der er blevet stillet. Han var af den opfattelse, at beavæggrun-

[Udenrigsministeren]

den for Parlamentet var ønsket om øget beføjelse på bekostning af Ministerrådet, og spurgte mig direkte, hvad jeg mener om forslaget fra Europa-Parlamentet om en forhøjelse af momsprocenten fra 1 til 1,5.

Jeg har forsøgt at finde ud af, hvad hr. Ib Christensen egentlig mener med sit dagsordensforslag, når han i de sidste ord siger, at man skal tage afstand fra Europa-Parlamentets forslag om at hæve EF-momsen fra 1 pct. til 1,5 pct. Det er sjældent, at man som minister over for et medlem af folketinget i en sag, der har med ens område at gøre, må sige, som jeg må, at jeg sad med en følelse af, at jeg ikke havde fulgt tilstrækkeligt med i, hvad der var foregået på dele af dette område.

Jeg er bekendt med, at Spinelli på den kommunistiske gruppes vegne i budgetkomiteen har stillet forslag om disse 1,5 pct., men dette forslag blev afvist. Jeg er bekendt med, at der i beslutningen vedtaget den 7. november 1979, altså hele budgettet, bl. a. står om Europa-Parlamentet som punkt 8 og 9:

»Man er af den opfattelse, at det skulle være muligt i løbet af regnskabsåret 1980 at træffe en foreløbig afgørelse om at hæve momsloftet med et mindre beløb, dersom det ikke på lang sigt medfører nogen direkte ekstra finansielle byrder for Fællesskabets skatteydere ved, at visse af de politiske opgaver overføres til Fællesskabet, hvor dette er hensigtsmæssigt.«

Der står i det efterfølgende punkt følgende:

»... erkender imidlertid, at en sådan forhøjelse kun vil være politisk berettiget i forbindelse med en begrænsning af landbrugsudgifterne, idet man ellers kunne risikere, at de opbruger enhver stigning i Fællesskabets egne indtægter og således forværrer uligevægten i budgettet. Mener endvidere, at effektiviteten i forbindelse med andre af Fællesskabets finansielle instrumenter bør undersøges med henblik på at undgå overlappninger og spild.«

Det, som for mig er spørgsmålet, er: hvad er det for et forslag fra Parlamentet som sådant? Skal det være et forslag fra Parlamentet, må der stå et flertal af Parlamentet bag forslaget. Det ved jeg altså ikke noget om, og jeg er derfor meget nysgerrig efter at høre, hvad hr. Ib Christensen egentlig mener med

de bemærkninger, der står i hans forslag til motiveret dagsorden.

Så vil jeg gøre en mere principiel betragtning om dette dagsordensforslag. Jeg skal ikke skjule, at jeg egentlig var noget overrasket over, at hr. Ib Christensen og de partier, der altså står bag dagsordensforslaget, vælger en formulering som den, vi her ser. For hvad indebærer det, når man tager det mere principielt? Det indebærer i virkeligheden, at hr. Ib Christensen og de andre accepterer Europa-Parlamentets ret til at stille forslag, som andre skal tage stilling til, eller sagt på en anden måde: ved at man skal sige nej til et forslag fra Europa-Parlamentet, formaliserer man i dette tilfælde forholdet imellem det danske folketing og Europa-Parlamentet, og dermed giver man i virkeligheden Europa-Parlamentet en øget indflydelse i forhold til den praksis, der gælder i dag.

For når man endelig skal tale principielt, kan man jo sige, at der her er tale om, at man skal tage afstand fra et forslag fra Europa-Parlamentet, men det kunne da godt forekomme på et eller andet tidspunkt senere hen, at der kommer et dagsordensforslag, der opfordrer til, at man skal være positiv over for et forslag fra Europa-Parlamentet.

Begge dele finder regeringen er principielt forkert; det må være således, at man holder fast ved de regler, der er lagt ned i Romtraktaten, og det vil sige, at forslag, som man skal tage stilling til, skal være forslag, der kommer fra Kommissionen til Ministerrådet, og det skal være folketinget gennem dets markedsudvalg, der skal give den danske regering mandatet til at udtrykke sin holdning til forslaget.

Når det drejer sig om budgettet som sådant, vil jeg i øvrigt sige – og det skal også være et svar til adskillige andre – at der som bekendt arbejdes med forslag i Kommissionen med hensyn til indtægtssiden, og man regner med, at et oplæg vil være færdigt engang i første halvår af 1980.

Fru Hanne Engberg havde en kritik af forløbet, og det drejer sig om den danske rolle under budgetbehandlingen i Europa-Parlamentet. EFs budget blev forelagt på et møde i folketingets markedsudvalg den 16. november 1979. Jeg var ude at rejse, det var landbrugsministeren, der var til stede på mine vegne, og landbrugsministeren gjorde det for markedsudvalget klart, hvad der stod for,

[Udenrigsministeren]

og sagde, at regeringen i sidste instans – det vil sige i forbindelse med Parlamentets decembersamling – ville acceptere en udvidelse af de ikke-obligatoriske udgifter med et begrænset beløb, således at det direkte valgte Parlament tilbydes et samarbejde på budgetområdet på samme vilkår, som gjaldt for det tidligere Parlament. Bortset fra et enkelt opklarende spørgsmål fremkom der ikke kommentarer fra medlemmerne af folketingets markedsudvalg.

En forhøjelse af de ikke-obligatoriske udgifter ud over den maksimale stigningssats kan vedtages ved kvalificeret flertal i Rådet. I forbindelse med det, som fru Hanne Engberg henviser til, nemlig det møde, der fandt sted mellem Ministerrådet og Parlamentsdelegationen den 12. december 1979, kunne det konstateres, at der var kvalificeret flertal for en forøgelse af de ikke-obligatoriske udgifter på de 200 mill. europæiske regningsenheder, som man har udtalt sig om, og det vil altså sige, at dette kvalificerede flertal eksisterede, uanset om Danmark stemte for eller imod.

Fru Hanne Engberg udtalte som sin opfattelse, at Parlamentet på en række områder som f. eks. atomforskning og økonomisk demokrati søgte at skabe sig en øget indflydelse. Dertil vil jeg sige, at det da må være Parlamentets legitime ret at tage fat på ethvert spørgsmål, at starte en debat om det og udtrykke synspunkter om det. Når fru Hanne Engberg og forespørgerne i al almindelighed hele tiden understreger, at Europa-Parlamentets beføjelser ikke må udvides, giver det indtryk af, at man opfatter Parlamentet som værende et forum, der har en meget stor indflydelse. Jeg finder imidlertid, at Europa-Parlamentet er det sted, hvor man kan rejse nye tanker, det sted, hvor de forskellige komiteer i henhold til reglerne skal gennemgå de forslag, Kommissionen udarbejder. Men der skal ikke være nogen tvivl om, at regeringen naturligvis ønsker at holde fast ved de beføjelser, afgrænsninger og regler, der eksisterer i dag.

Til hr. Ole Vig Jensen vil jeg sige, at jeg med interesse noterede mig, at vi i nær fremtid kan forvente et forslag fra det radikale venstre om en anden procedure, forstået på den måde, at når der var tale om væsentlige EF-sager, skulle de behandles ikke bare i markedsudvalget, men under en, jeg tror, hr. Ole Vig Jensen sagde første behandling her i

tinget. Jeg vil bare lige understrege, at Danmark vistnok er det eneste EF-land, som har den procedure, at enhver sag skal forelægges i dette tilfælde markedsudvalget, at regeringsmedlemmer, der skal til Rådsmøde, skal rejse på et mandat, og at man efterfølgende skal aflægge referat af mødets forløb.

Den nuværende praksis i EF går ud på, at det, vi kalder *corps au pair*, de faste repræsentanter, beskæftiger sig med forslagene i en dialog med Kommissionen, hvorefter man på et tidspunkt finder ud af, at de nu skal på dagsordenen. Jeg vil bare pege på én praktisk vanskelighed: afhængigt af antallet af sager, som det radikale venstre måtte have i tankerne, vil det internt i EF skabe meget store problemer, hvis der går for lang tid, fra det øjeblik man er enig om at sætte det på dagsordenen, og til et medlemsland som Danmark har afklaret sin stilling.

Så vil jeg skynde mig at føje til, at jeg har gjort disse bemærkninger ud fra en almindelig interesse for sagen, og uden at de skal opfattes som værende nogen indblanding i folketingets egen arbejdsform, for det er jo først og fremmest det, dette her drejer sig om.

Hr. Steen Folke spurgte, om det kunne udelukkes, at det, jeg forstår ved en tilfredsstillende løsning, når det drejer sig om budgetbehandlingen sidste år, gentog sig i denne omgang. Det kan jeg ikke på nogen måde udelukke; jeg har allerede sagt, at vi afventer Kommissionens forslag. Der var sidste år ikke tale om eftergivenhed. Der er tale om et fornuftigt samarbejde, al den stund Romtraktaten jo hjemler disse beføjelser vedrørende budgettet til Europa-Parlamentet, og vi håber, at det lykkes Kommissionen at nå frem til et forslag, der betyder, at det skisma, man for øjeblikket er inde i mellem Rådet og Parlamentet, kan komme ud af verden. Jeg vil i hvert fald udtrykke min forhåbning om, at det sker.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Jeg takker for de mange bemærkninger, der er faldet om landbrugspolitikken ud fra den store interesse, der er her i tinget om, hvordan landbrugspolitikken i EF virker, og hvordan landbrugets stilling i øvrigt er.

Hr. Ib Christensen og senere hr. Alfred Hansen, og jeg tror også flere andre, efterly-

[Landbrugsministeren]

ste nogle oplysninger om landbrugspolitikken i forbindelse med udvidelsen med Spanien og Portugal på et senere tidspunkt, og jeg tror, hr. Ib Christensen spurgte mig, om det så ville blive nødvendigt med en forhøjelse af denne møms, som udenrigsministeren har talt så meget om. Det er der ikke nogen der i dette øjeblik har taget stilling til, og hele spørgsmålet om udvidelsesproblematikken er jo en sag, som kræver mange undersøgelser, også for at man kan vurdere de økonomiske konsekvenser. Det er jo heller ikke et spørgsmål, der skal tages stilling til i dag, og slet ikke et spørgsmål, som jeg i forbindelse med denne debat har mulighed for at redegøre for i enkeltheder, så meget mere som hele dette spørgsmål ikke er behandlet tilstrækkeligt endnu.

Hr. Ib Christensen mente, at vi havde opgivet at komme de monetære udligningsbeløb til livs. Jeg mener faktisk, det var præcis det modsatte, jeg gav udtryk for, idet jeg gjorde opmærksom på, at alle de negative monetære udligningsbeløb nu snart er fjernet, de er i hvert fald reduceret til et stade, som de ikke har været på i mange år, og at de positive monetære udligningsbeløb ikke er steget. Jeg sagde også, at det er vor hensigt i forbindelse med de kommende prisforhandlinger at forsøge at få reduceret de tilbageværende monetære udligningsbeløb. Jeg tror derfor, man har lov til at være mere optimistisk, end hr. Ib Christensen gav udtryk for, idet der efter min opfattelse nu mere end på noget tidligere tidspunkt, hvor jeg har haft med disse ting at gøre, er udsigt til, at de monetære udligningsbeløb enten bliver helt fjernet eller væsentlig reduceret.

Hr. Niels Anker Kofoed sagde, at når vi nu må acceptere eller måske ligefrem gå ind for besparelser på landbrugsbudgettet, rammer det os selv, og det er jo helt korrekt. De besparelser, som er foreslået på landbrugsbudgettet, kan ikke undgå også at influere på dansk landbrugs økonomi. Men her har jeg i hvert fald gerne villet sige – jeg ved ikke, om jeg fik det udtrykt tydeligt nok – at alternativet til at gå ind i disse forhandlinger og foretage disse besparelser er efter regeringens opfattelse langt alvorligere, nemlig at landbrugspolitikken som sådan bryder sammen, og derfor må vi på kort sigt acceptere en lidt mindre økonomisk fremgang, end vi kunne ønske, for på lang sigt at bevare den land-

brugsstruktur, som er bygget op inden for EF. Dette har jeg i hvert fald gerne villet sige, og nu har jeg haft mulighed for at slå det fast.

Hr. Grove, hr. Halvgaard og flere andre har i hvert fald momentvis været inde på den mere generelle landbrugspolitik. Hr. Grove talte bl. a. om skatten på produktionsjord og rentens højde og mente, at det skaber højere fødevarerpriser. Det er nu ikke helt korrekt. Selv om problemerne i sig selv kan være en alvorlig diskussion værd, er fødevarerpriserne i Danmark jo bestemt af det fødevarerprisniveau, som vi fastlægger i EF.

Ophørspræmieordningen blev nævnt af hr. Grove, hr. Ole Vig Jensen og vist også af hr. Alfred Hansen. Derom vil jeg gerne sige, at det er regeringens hensigt at arbejde for at standse dette ophørsdirektiv, for så vidt angår ophør med produktion af mælk. Hr. Alfred Hansen sagde noget i retning af, at han havde hørt, tror jeg nok, at når landmændene gik ind under dette ophørsdirektiv, solgte de først de gode køer på markedet, så købte de nogle dårlige køer, som alligevel skulle udsættes, og så solgte de dem og fik derefter ophørspræmie. Underligt nok har jeg hørt noget lignende, og vi mener i det hele taget ikke, at systemet er særlig godt. Derfor er det et af de danske forslag til besparelse på EFs landbrugspolitik, at man sparer denne ordning, og det håber vi at vi kommer igennem med.

Hr. Grove rejste også spørgsmålet om situationen med hensyn til import af smør fra New Zealand. Jeg tror ikke, man skal forestille sig, at EF vil standse sin import af smør fra New Zealand, men det er både den danske regerings og Kommissionens hensigt at begrænse den noget, for det er klart, at denne import er medvirkende til at skabe de mejeriproblemer, som man har i EF. På den anden side er der også herfra i dag fremsat mange kritiske bemærkninger om EFs protektionisme og om, at man straffer alle dem, der står udenfor osv. Det er nok ikke så galt, som det bliver sagt. Eftersom EF er verdens største importør af landbrugsprodukter, lader det ikke til, at protektionismen virker alt for effektivt, og det har da heller aldrig været meningen, at den skulle det.

Det gælder også, når hr. Steen Folke nævner sukkerpolitikken. Selv om EF-landene sagtens kunne være selvforsynende med suk-

[Landbrugsministeren]

ker og endog kunne eksportere sukker, har man forpligtet sig til i aftaler med tredjelande at importere tredjelandssukker i EF. Til trods for at det bringer os i en situation med overskudslagre, og til trods for at det påfører EFs budget visse udgifter, har man altså valgt denne åbning over for tredjelande, som havde problemer med hensyn til afsætning af deres sukkerproduktion.

Hr. Halvgaard ønsker at få mig til at indrømme, at landbrugsloven trænger til en gennemgribende revision. Det ville dog være helt galt, når landbrugsloven nu lige præcis begynder at virke efter sin hensigt, at man så skulle give sig til at revidere den. Loven virker udmærket og opfylder helt, så vidt vi kan se i øjeblikket, de mål, vi har sat os for landbrugets udvikling, så det kan jeg ikke love hr. Halvgaard at deltage i.

Når jeg siger, at vi skal bevare landbrugs-systemet i EF, som det er, siger hr. Steen Folke, at det er forfærdeligt at høre en socialdemokratisk landbrugsminister tale på den måde. Jeg taler, siger hr. Steen Folke, mere godsejernes sag end arbejdsmændenes. Hvad er det for en pjattet, demagogisk måde at udtrykke sig på? Som om dansk landbrug bestod af godsejere og kun af godsejere. Dansk landbrug består af en række mennesker med ganske jævne vilkår, som er medvirkende til at skabe en eksport, som overstiger 1/3 af den samlede eksport her fra landet. Det er et erhverv, som såvel arbejdsmænd som slagteriarbejdere, mejerister, chauffører og alle mulige andre fra den arbejdende klasse, som jeg i hvert fald gerne vil repræsentere, har en vældig interesse i går så godt som muligt. Derfor kan man ikke adskille begreberne på den måde, som hr. Steen Folke gør ved at sætte arbejdsmændene i forhold til godsejerne.

Hr. Bjørn Poulsen holdt i øvrigt her en tale om landbrugets vanskeligheder, som var næsten mere beklagende på landbrugets vegne end den, man i den øjeblikkelige situation hører fra landbrugets egne folk. Det ville måske have været ønskeligt, om forespørgerne i højere grad havde »synkroniseret« deres synspunkter, så man ikke skulle høre den slags mærkelige udtalelser.

Der er også fra hr. Bjørn Poulsens side blevet spurgt om den danske regerings stilling til medansvarsafgiften. Nu er det jo sådan, at der foreligger et forslag, som skal

forhandles, og disse forhandlinger vil komme til at foregå under ansvar over for markedsudvalget. Jeg ved da ikke, hvor klogt det ville være, om jeg her for åben presse gav udtryk for, hvad den danske regering ønsker at disse forhandlinger skal munde ud i, men i hvert fald er vi parate til at acceptere, at der må ske noget på området. Hvor langt vi skal gå, er vi ikke parat til at gøre offentligheden opmærksom på i dette øjeblik.

Hr. Alfred Hansen rejste spørgsmålet om de vanskeligheder, der i øjeblikket er for dansk mejeribrug med at forsyne det engelske marked med smør. Hr. Alfred Hansen har ganske ret i, at man har nogle formentlig forbigående problemer, idet situationen i adskillige år har været en ganske anden, nemlig at man har haft smør oplagret i visse perioder, også dansk smør. Det er en situation, vi heldigvis nu er ude over, og vi kunne selvfølgelig godt ønske, at man havde haft noget mere smør i øjeblikket, men dansk mejeribrug har altså på grund af de tidligere situationer med overskud af smør i højere grad satset på omlægningen af smørproduktion til osteproduktion, fordi der har været bedre afsætningsmuligheder for ost. Det har været en succes i den forstand, at man nu har afskaffet de lagre, som man tidligere har måttet arbejde med, således at vi i hvert fald fra dansk side kan sige, at vi ikke er medansvarlige for opbygningen af lagre på mejeriproduktområdet i EF i øjeblikket. Det er ikke et ansvar, som EF må påtage sig. Det er et ansvar, som dansk mejeribrug selv har påtaget sig, og man må jo sige, at det er med nogen succes, man har foretaget denne omlægning.

Så er der spørgsmålet fra hr. Bjørn Poulsen om svinepest, og det gælder også smit-som blæreudslæt. Vi har her nogle problemer i forhold til det øvrige EF, idet vi ikke kan importere fersk kød til Danmark af hensyn til faren for smitte med disse meget alvorlige husdyrsygdomme, og hr. Bjørn Poulsen har fat i den helt rigtige ende af rebet, når han siger, at det vil skade vor eksport til de oversøiske markeder, såfremt vi blev forpligtet til at importere disse ferske produkter fra områder, som var ramt af disse sygdomme. Derfor er det fremdeles i landbrugsministeriets interesse at arbejde på at undgå, at vi kommer i en situation, der kan bringe os i vanskeligheder både internt i Danmark, hvis vi fik disse

[Landbrugsministeren]

sygdomme, og også i forhold til de markeder, som er vigtige for os, USA og Japan.

Hr. Alfred Hansen sluttede med at sige, at dansk landbrug altid havde evnet – det var altså før EF – at tilpasse sig den frie markedsøkonomi. Jeg ved ikke, hvor hr. Alfred Hansen har den viden fra. I den tid, jeg kan huske tilbage i det mindste, og i den historie, jeg har læst, har dansk landbrug aldrig nogen sinde arbejdet inden for fri markedsøkonomi, og det ved hr. Alfred Hansen selvfølgelig også.

Ib Christensen (DR):

Hr. Niels Anker Kofoed kom med en udtalelse, som jeg synes var lidt foruroiligende, idet han sagde, at det var en sag mellem Europa-Parlamentet og dets vælgere og ikke noget, der vedrørte det danske folketing, om Europa-Parlamentet skulle have øgede beføjelser. Men det kan Europa-Parlamentet jo ikke få, medmindre det danske folketing og den danske regering går ind for en sådan ændring, så jeg synes nok, at hr. Niels Anker Kofoed med denne ytring er lidt ude på et skråplan. Selvfølgelig kan og bør vi da i det danske folketing diskutere den magtkamp, der finder sted, og om vi ønsker og kan acceptere, at Parlamentet søger at tiltage sig større magt.

Så spurgte hr. Niels Anker Kofoed videre, hvor retsforbundet og andre EF-modstandere ville have afsat oksekødet i 1974 og 1975 og produktionen inden for mælkesektoren, hvis vi ikke var kommet ind i De europæiske Fællesskaber som medlemmer. Dertil må jeg sige, som jeg sagde før, at vi kan ikke sige med sikkerhed, hvordan Danmarks landbrugspolitik var blevet, hvis vi ikke var kommet ind i EF, men vi kan i hvert fald sige, at når man i 1960'erne førte landbrugspolitik med henblik på at tilpasse sig EF og vi derefter har været der nogle år, er det klart, at det vil skabe overgangsproblemer, når vi skal ud af EF, og man havde formentlig ikke i dansk landbrug lavet nogle produktioner, som der ikke var afsætning for.

Så var hr. Grove inde på den høje rente, som han mener er forårsaget af regeringens økonomiske politik, og det er da også delvis rigtigt. Men det er også en kendsgerning, at når vi holder den høje rente, skyldes det bl. a. vores valutariske bindinger, som gør, at vi

ikke kan føre en realistisk valutapolitik, de valutariske bindinger, som skyldes EMS-samarbejdet. Den høje rente skyldes, at man ønsker at hjælpe på betalingsbalancesituationen ved at tilskynde folk til at låne i udlandet. Derfor har den høje indenlandske rente altså også en EF-sammenhæng.

Så var både hr. Grove og hr. Ole Vig Jensen inde på det farlige i en ændring af EFs landbrugspolitik, således at man begunstiger ineffektive og urentable producenter og straffer eller skader effektive og rentable producenter. Jeg synes, det er med rette, at de er inde på disse ting, for det er jo det, der er spiren til i de forslag, der kommer fra Kommissionen, og som jo allerede har givet sig forskellige udslag. Hele den store risiko for dansk landbrugs såkaldte EF-fordel ligger jo i, at man bliver nødt til af budgetmæssige grunde, af finansielle grunde af hensyn til EFs udvidelse grundlæggende at ændre landbrugspolitikken efterhånden, således at de kortsigtede fordele ved det danske EF-medlemskab forsvinder mere og mere.

Hr. Grove var inde på, at han ville have stoppet importen af smør fra New Zealand, og det var jo et andet udtryk for det, som hr. Steen Folke var inde på, nemlig EFs protektionisme. Hr. Steen Folke talte om sukkeret, og hr. Grove taler altså om smørret. Det skaber fjender over for EF, at man fører en sådan protektionistisk politik.

Jeg skal, da jeg desværre ikke kan nå at svare alle, lige til sidst beskæftige mig med dagsordensforslagene.

Hr. Brusvang har stillet et afværgedagsordensforslag, som konstaterer noget, som faktisk ikke ud fra en objektiv vurdering kan konstateres, nemlig at ministrene gav dokumentation for eller bare sandsynliggjorde de såkaldte EF-fordele. Det indeholdtes ikke i ministrenes redegørelser og var egentlig heller ikke efterspurgt. Men man skal ikke konstatere noget, som man faktisk ikke med sandhed kan konstatere.

Så var udenrigsministeren udførligt inde på spørgsmålet om momsens. Se, det forslag, som foreligger, er ikke et forslag, der er vedtaget af Parlamentet, det er korrekt, og jeg beklager formuleringen. Ordet »dets« skulle have været udeladt i vort dagsordensforslag, så havde det været klarere, og ministeren havde så ikke kunnet polemisere på den måde, han gjorde. Men i referat fra budgetud-

[Ib Christensen]

valget siger man faktisk, at det vil være illusorisk at forestille sig, at Rådet og Parlamentet skulle kunne nå frem til nogen konklusioner vedrørende disse spørgsmål, før Fællesskabet er ude i den finansielle krise. Problemet presserende art kræver, at man finder frem til en løsning nu, og det eneste, der kan gøres for at undgå en krise på kort sigt, er at forhøje momssatsen til 1,5 pct. Det er dokument 1 458/79, side 49. Der er altså dokumentationen. Men hele den debat kunne vi nok have undgået, hvis vi havde været opmærksomme nok og undgået det simple ord »dets«, for så havde der stået »forslag« og ikke »dets forslag«, og så havde sagen jo været klar.

Men da jeg tillige har en fornemmelse af, at vores dagsordensforslag, hvis det bliver taget tilbage og erstattet af et, der ligner det meget, men med en ændret tekst, kan opnå en større parlamentarisk tilslutning – jeg håber, der bliver flertal for det – vil jeg trække det dagsordensforslag, jeg fremsatte, tilbage og i stedet fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, som efter de udtalelser, der er kommet fra mange sider, inklusive regeringspartiet, fremskridtspartiet og andre, burde kunne samle folketinget. Jeg skal altså tage det oprindelige forslag tilbage og derefter på de samme tre partiers vegne, som stillede det forrige dagsordensforslag, fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget tager afstand fra Europa-Parlamentets ønsker om øgede budgetbeføjelser på Ministerrådets bekostning og fra dets forsøg på at lovgive via EFs budget, går tinget over til næste punkt på dagsordenen.«

Formanden:

Det forslag om motiveret dagsorden, der tidligere blev fremsat på blad nr. 282 af Ib Christensen (DR), er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Der er i stedet af Ib Christensen (DR) på blad nr. 285 fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Jeg skal lade også dette forslag indgå i forhandlingen.

Erik Holst (S):

Jeg var på mange måder glad for den vurdering, venstres ordfører gav af spørgsmålet om sukkerimport i EF. Spørgsmålet kan jo godt stilles, om de udgifter, der er forbundet med at købe 1,3 mill. t sukker ifølge Lomékonventionen, i og for sig er noget, som man skal belaste landbrugsordningen med. At det er rigtigt at gøre det, er formodentlig uomtvisteligt, fordi det jo er en støtte til de Lomémedlemmer, som man har en direkte aftale med om at aftage sukker fra. Men selvfølgelig kommer landbrugsordningen til at fremstå som noget ejendommeligt, når vi så selv skal ud at sælge sukker på verdensmarkedet.

Fru Hanne Engberg nævnte lige, at Eva Gredal, tidligere medlem af det danske folketing, nuværende medlem af EF-Parlamentet, måske havde nuancer i sin opfattelse efter det, hun siger i Parlamentet, i EF, og det, vi siger i socialdemokratiet her i salen. Heri er der ikke noget ejendommeligt. For det første var Eva Gredal ordfører for den socialistiske gruppe i budgetdebatten, og den socialistiske gruppe omfatter 9 landes socialistiske partier. Der er vist mere end nuanceforskelle i holdningen til landbrugsspørgsmål og til andre spørgsmål inden for budgettet, og dem skulle fru Eva Gredal altså sammenholde, så der var fuld dækning for det.

Desuden er der en principiel ting. Vi må formodentlig i højere og højere grad opdage, at der kan være forskelle mellem de synspunkter, et parti i et nationalt parlament gør gældende, og de synspunkter, som den samme partigruppe i EF gør gældende, fordi der i det sidste tilfælde er 9 landes opfattelser, der normalt skal gøres gældende.

Må jeg så lige sige til fru Hanne Engberg, at måske spiller den relativt korte erfaring, hun har med markedsudvalgets funktion her i folketinget, en rolle. Vi har i forbindelse med andre EF-lande prøvet at se på, hvorledes det, man kalder den demokratiske kontrol med den politik, der føres i EF og i de hjemlige lande, koordineres. Der er intet sted, fru Hanne Engberg kan finde et bedre fungerende system end det, vi har i markedsudvalget her i Danmark. Dermed være ikke sagt, at der ikke kan forbedres på dette system, og dermed være heller ikke sagt, at det skal være til evig tid, således som det er i dag. Men jeg må nok bede om, at man i højere grad respekterer det arbejde, der er nedlagt i dette, og de funktioner og muligheder,

[Erik Holst]

der ligger i det. Jeg erindrer ikke nogen situationer, hvor vi ikke enten har kunnet få en orientering fra ministeren om et eller andet spørgsmål eller et eller andet papir, såfremt vi har bedt om det. Det, man siger om den manglende orientering og oplysning, er absolut ikke mine erfaringer fra 7 års medlemskab af markedsudvalget.

Endelig vil jeg sige til hr. Ole Vig Jensen, at det var nogle interessante synspunkter, der blev fremlagt om det radikale udspil, vi kunne vente. Socialdemokratiet har ikke nogen forhåndsholdning til dette udspil, men vi er da meget villige til at være positive over for alt, hvad der i givet fald kan forbedre vor demokratiske proces i forbindelse med kontrol af den politik, der føres fra dansk side i EF.

Endelig skal jeg sige, at det forslag om motiveret dagsorden, der er fremsat af hr. Ib Christensen, havde en væsentlig fejl, og den har man erkendt. Det, der skete, var formodentlig det, at hr. Ib Christensen citerede, uden rigtig at kende det citerede, en artikel i Information. Havde hr. Ib Christensen kigget bedre efter, ville han have set, at der ikke er stillet forslag nogen steder om 1,5 pct. moms i EF, men det er derimod i den redegørelse, der foreligger fra budgetudvalget, nævnt, at et medlem mente, der var mulighed herfor. Det var alt, hvad hr. Ib Christensen kunne hænge sin hat på i den motiverede dagsorden.

Så vil jeg sige, at i det forslag om motiveret dagsorden, der foreligger fra hr. Brusvang, er der i hvert tilfælde ting, vi kan acceptere, men der er en helt oplagt fejl, som hr. Brusvang sikkert er blevet opmærksom på. Det fremhæves, at de fordele, der har været ved EF-medlemskabet, er ubestridte. Bl. a. har debatten her i dag nok vist, at det vist er for voldsom og for ensidig en vurdering, så vi vil gerne være med til at følge indholdet op ved at fremsætte et andet forslag, der sådan set omfatter det samme som hr. Brusvangs, men ændrer det til fordel for en forenkling, og det lyder som følger:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget tager de af regeringen ved udenrigsministeren og landbrugsministeren afgivne redegørelser vedrørende budgetspørgsmål i EF og den fælles landbrugspoli-

tik til efterretning, idet disse redegørelser klart fremhæver fordelene specielt for dansk landbrug ved dansk medlemskab af EF, samtidig med at de giver en fremstilling af de forpligtelser og vanskeligheder, som medlemskabet naturligvis også medfører.

Tinget går derefter over til næste sag på dagsordenen.«

Formanden:

Ja, det er altså det andet eksempel i dag på, at det er godt at gennemgå dagsordener grundigt, for de stilles.

Der er nu af hr. Erik Holst på blad nr. 286 fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Niels Anker Kofoed (V):

Der er et par spørgsmål, som jeg skulle svare på.

Hr. Ib Christensen var ikke i tvivl om, at man nok kunne have afsat landbrugsprodukterne, selv om vi ikke var kommet ind i EF. Det behøver man såmænd ikke diskutere så meget, for det kunne ikke lade sig gøre.

Det er heller ikke helt rigtigt, når hr. Ib Christensen siger, at man har ført en landbrugspolitik, således at man var parat til at gå ind i EF. Nej, sagen var, at vi troede, at vi førte en landbrugspolitik, som gjorde landbruget klart til at skulle gå ind i EF, men bagefter viste det sig, at landbruget var meget mere nedslidt, end vi havde regnet med. I mellemtiden er der jo ikke sket væsentlige ændringer i produktionsmønsteret, og det kan man nu engang heller ikke forvente. Der er jo visse klimaforhold, der gør sig gældende, og der er grænser for, hvor meget man kan forandre produktionsmønsteret inden for landbruget i dette land. Men det behøver vi såmænd ikke diskutere så meget. Nu er vi i Fællesskabet, så vi skal ikke diskutere, hvordan det havde været, hvis vi ikke havde været det.

Et andet interessant spørgsmål, som er blevet rejst af hr. Ole Vig Jensen ved flere debatter i folketinget og førstebehandlinger, har udenrigsministeren kommenteret. Jeg kan sige, at på en måde er jeg positiv over for hr. Ole Vig Jensens tanker for debattens skyld, men når man så ser på, hvem der har været deltager, hvem der har været her under de-

[Niels Anker Kofoed]

batten, så kan man fristes til at sige, at det trods alt går bedre i markedsudvalget, for dér plejer der som regel at være flere til stede, end der har været under disse forhandlinger.

Lad mig dog sige, at proceduremæssigt er jeg enig med udenrigsministeren i, at det jo ikke er noget lovgivningsarbejde i folketinget, der sker. Det vil sige, at markedsudvalget virker udmærket, fordi folketingets partier er repræsenteret i det, og hvis der ikke er enighed, så kan regeringen ikke have flertallet bag sig. På den anden side synes jeg, det er udmærket at tage nogle enkelte debatter som denne, så vi kan få det diskuteret, selv om jeg kunne ønske, at der havde været flere, der havde været interesseret.

Jeg er enig med landbrugsministeren i hans bekymringer vedrørende landbrugsbudgettet, og jeg er såmænd ikke uenig i konklusionen, at hvis alternativet er, at landbrugspolitikken bryder sammen, så er det selvfølgelig rigtig, at man hanker op, mens tid er. Det beklagelige er imidlertid, at vi ikke har ført en økonomisk politik i dette land, som gør det muligt for landbruget at klare sig udmærket, selv om vi kunne have accepteret nedskæringer på landbrugsbudgettet. Det er beklageligt, men det synes jeg ikke hører denne debat til. Det har vi diskuteret tidligere, og det kan vi diskutere i et andet forum.

Til sidst vil jeg bare sige vedrørende dagsordenerne, at vi ikke kan stemme for den af hr. Ib Christensen – er den taget tilbage?

Formanden:

Der er taget et dagsordensforslag tilbage og stillet et nyt.

Niels Anker Kofoed (V):

Ja vel, så vil jeg sige, at vi ikke kan stemme for den nye af hr. Ib Christensen foreslåede dagsorden.

Derimod kan vi stemme for den af hr. Erik Holst foreslåede dagsorden, som er rettet.

Formanden:

Der er ikke rettet nogen dagsorden af hr. Erik Holst, men hr. Erik Holst har stillet et dagsordensforslag. Der må nemlig ikke stilles ændringsforslag til dagsordensforslag, deraf alt besværet.

Grove (KF):

Landbrugsministeren kom med en bemærkning om, at det kunne blive nødvendigt at skære ned på landbrugets budget, og hvis ikke man gik ind i de besparelser, så kunne landbrugspolitikken i EF bryde sammen. Ja, det er da rigtig, men hvis vi gennemfører besparelserne efter de principper, som Kommissionen har lagt op til, så kan landbrugspolitikken inden for EF også bryde sammen, for så går man jo totalt bort fra det grundlæggende princip inden for EF, der netop er, at de landes erhvervsgrøner, der producerer produkterne bedst og billigst, skal have mulighed for det. Hvis man går ind i besparelsesforslag, der i allerhøjeste grad protektionerer de ineffektive områder og straffer de effektive områder, ja men så er landbrugspolitikken jo ved at bryde sammen. Den kan altså bryde sammen på to måder. Men jeg har også forstået landbrugsministerens udtalelse sådan, at han vil kæmpe for, at skal der ske besparelser, så vil det blive på den bedst mulige måde, sådan at vi kan bevare et effektivt landbrug i Danmark.

Med hensyn til dagsordenerne kan vi stemme for den af hr. Erik Holst nu fremsatte dagsorden.

Halvgard (FP):

Fremskridtspartiet anser ikke det af hr. Ib Christensen fremsatte dagsordensforslag for velegnet til afstemning, fordi det indeholder for abstrakte vendinger. Vi kan derimod stemme for det af hr. Erik Holst fremsatte dagsordensforslag, fordi det ikke indeholder noget, som er i uoverensstemmelse med fremskridtspartiets politik.

Hanne Engberg (SF):

Jeg vil kun komme med et par kommentarer til de bemærkninger, der er faldet til det, jeg sagde i første omgang, og det gælder udenrigsministeren og hr. Erik Holst.

Jeg nævnte i mit første indlæg, at jeg som nyt medlem af markedsudvalget var forbavset over, at dette, at det udtales i markedsudvalget, at ministeren går med til en begrænset udvidelse af budgettet, betyder, at man nogle uger efter må opdage, at det er blevet udvidet med ca. 1,4 mia d.kr. Det er det, der hedder et løst forhandlingsmandat. Det, jeg opfordrede til i mit første indlæg, var, at

[Hanne Engberg]

man fra markedsudvalgets side lagde loft over de bevillinger, man sender ministre af sted sydpå med, for ellers er der jo ikke meget sjov ved at lege demokratisk kontrol i markedsudvalget.

Endvidere sagde udenrigsministeren, at det jo er rimeligt, at der foregår drøftelser i Europa-Parlamentet om atomkraft og om økonomisk demokrati. Det kan man da også sige ud fra det synspunkt, at noget skal de jo fordrive tiden med dernede, og så kan de jo tale om disse ting, som er vigtige problemer. Men vi, der er EF-modstandere, må sige, at vi synes, det er utilstedeligt, at man overfører mere og mere af den debat, som først og fremmest vedkommer os selv her i Danmark, til Europa-Parlamentet.

Når det bliver fremhævet i hr. Erik Holsts tale, at socialdemokrater må vænne sig til, at man siger ét i det danske parlament og måske noget andet i det europæiske, så synes vi, der er modstandere, at det er udtryk for en udvikling, som danske vælgere må være meget skeptiske over for, nemlig at man ikke kan finde en holdning, som går igen på det nationale og det internationale plan. I det hele taget går holdningen hos os, der er modstandere af EF, først og fremmest på, at det er et udemokratisk system, at vi ikke har indflydelse, og at det til syvende og sidst heller ikke gavner den almindelige danske vælger.

Med hensyn til markedsudvalgets kontrol er det blevet fremhævet også i dag, at det er enestående i verden. Det behøver jeg selvfølgelig ikke at falde på halen af forbavselse og fornøjelse over, og det gør jeg da heller ikke. Det kan være, at det er enestående i verden, men det, jeg har oplevet af det indtil nu, viser ikke, at det er enestående demokratisk. Vi må forlange bedre mandater til ministrene, der rejser, og vi må også, som jeg sagde i mit første indlæg, på Folkebevægelsens vegne kræve, at Folkebevægelsens EF-Parlamentsmedlemmer får samme muligheder for at få papirer og får bedre muligheder for at få papirer, som jeg var inde på i første omgang, end vi får i øjeblikket.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg skal takke for de venlige bemærkninger, der er faldet om det bebudede radikale forslag til folketingsbeslutning, som jo altså vil blive fremsat senere. Det gælder både det,

udenrigsministeren sagde, og det, hr. Erik Holst sagde, selv om de naturligvis begge havde forbehold over for, i hvilken udstrækning det var muligt at gennemføre en sådan tanke. Hr. Niels Anker Kofoed var egentlig også positiv, men mente ikke, at der var noget behov, idet han alene koblede det på, hvad der foregik af interesse for medlemmerne her i salen.

Jeg vil gerne sige, at vores forslag jo ikke mindst skulle have til formål at sikre en bedre orientering udadtil til befolkningen. Men forslaget kommer jo senere, og derfor vil det være rimeligt, at vi drøfter det dér.

Må jeg om de dagsordensforslag, der foreligger, sige, at vi kan stemme for det nye forslag om motiveret dagsorden fremsat af hr. Ib Christensen, fordi det klart tager stilling til budgetbeføjelserne i EF-Parlamentet. Det er en klar støtte til regeringens hidtidige holdning, og den ønsker vi at bakke op. Derfor vil vi ikke være i stand til at stemme for det af hr. Erik Holst fremsatte dagsordensforslag.

Brusvang (CD):

I det af centrum-demokraterne fremsatte dagsordensforslag er der en trykfejl – det er ubestrideligt. Der skulle selvfølgelig i stedet for ordet »ubestridte« have stået »ubestridelige«.

Nu var formanden så venlig for et øjeblik siden at sige, at der ikke kan stilles ændringsforslag til et allerede fremsat dagsordensforslag. Det indebærer altså, at der ikke kan rettes så meget som et komma, der kan ikke rettes en slåfejl, og deraf har vi, som formanden sagde, alt besværet. Jeg erkender, at det er det resultat, vi får, når vi har en forretningsorden, der er så stiv og så uhåndterlig på dette punkt.

Det af hr. Erik Holst fremsatte dagsordensforslag er jo med hensyn til indholdet reelt identisk med det, som jeg har fremsat, men da det på det ene punkt, jeg før nævnte, ordet »ubestridte«, har en bedre sproglig formulering end den af mig anvendte, så siger det sig selv, at jeg nu på mit partis vegne kan meddele, at vi tilslutter os den formulering, som hr. Erik Holst har forelagt, og at jeg i konsekvens heraf tager den dagsorden, jeg har stillet, tilbage.

Formanden:

Jeg vil nødig beskyldes for venlighed, når jeg ikke har givet udtryk for den. Jeg følger kun forretningsordenen.

Det af hr. Brusvang (CD) på blad nr. 283 fremsatte forslag om motiveret dagsorden er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Steen Folke (VS):

Hr. Erik Holst gjorde en hel del ud af at forsøge at bortforklare fru Eva Gredals optræden i EF-Parlamentet. Men lad os da så lade det ligge og vende tilbage til en af de formuleringer, hr. Erik Holst selv bragte frem i sit første indlæg i dag, for da sagde hr. Erik Holst omtrent ordret, at hr. Erik Holst kunne se det rigtige i nogle af Parlamentets principielle grunde til at forkaste budgettet. Nu var det hr. Erik Holst, der talte herhjemme, og det var som ordfører for socialdemokratiet; nu var det ikke mere dernede, det foregik. Så ville jeg egentlig godt have uddybet, hvad det er for nogle rigtige principielle grunde, Parlamentet har haft til at forkaste budgettet. Det forstår jeg er socialdemokratiets opfattelse, og det mener jeg nok det kunne være interessant at få uddybet.

Til udenrigsministeren vil jeg kun sige en enkelt ting. Udenrigsministeren mente ikke, at man kunne tale om eftergivenhed i forbindelse med regeringens optræden sidste år i budgetstriden. Nu vel. Det, der skete, var, at regeringen først tog kategorisk afstand fra noget, der mindede om det af Parlamentet vedtagne forslag, plus hele Parlamentets optræden i denne sag, og at man derefter i løbet af nogle måneders forhandlinger gik med til at imødekomme Parlamentet med $\frac{2}{3}$ af det beløb, det krævede i forhøjelse af budgettet. Jeg vil erkende, at der er to muligheder. Enten, som jeg sagde, er der tale om eftergivenhed, eller også er der den anden mulighed, og det er måske i virkeligheden nok så sandsynligt, nemlig at der reelt var tale om, at Parlamentets forhøjelse af budgettet på disse 2,3 mia kr. i virkeligheden var i overensstemmelse med, hvad regeringen og også socialdemokratiet ønskede, og at man blot for skams skyld sagde, at det ønskede man ikke, og at det var man utilfreds med.

Landbrugsministeren var utilfreds med, at jeg har sagt, at der bag de nationale danske interesser, som ministeren omtaler, i højere grad skjuler sig godsejerinteresser end arbejdsmandsinteresser. Det vil jeg nu meget gerne fastholde, det mener jeg er aldeles ubestrideligt.

Jeg har derimod ikke påstået, at landbruget i Danmark alene består af godsejere. Det er noget, ministeren giver sig til at polemisere imod. Jeg er godt klar over, at der er en hel del landmænd, der ikke er godsejere; der er mange størrelseskategorier. Men det, der er fælles, det er, at jo større landbrugere der er sådan i gennemsnit, jo større fordele er der ved det her. Det er ikke de små husmænd, der stikker de store gevinster ned i foret. Det er i høj grad storlandbruget, det er godsejerne, det er de store enheder, der virkelig har fordelene. Det er i hvert fald ikke de arbejdsmænd og andre lønarbejdere, som skal betale de høje fødevarerpriser. Men det bekymrer landbrugsministeren og regeringen sig ikke særlig meget om, og det er det, jeg nok mener man kunne undre sig over, hvis man mente, at socialdemokratiet i højere grad skulle varetage lønarbejderinteresser.

Efter at det nu er blevet afklaret, så er det eneste interessante, der står tilbage, vel i og for sig, hvordan de forskellige varianter af EF-modstandere og -kritikere og -skeptikere osv. i socialdemokratiet egentlig har tænkt sig at stemme om dagsordenerne. Nu har der sandt at sige ikke været mange af dem til stede under debatten; det er muligt, de ikke helt har fundet ud af, hvad det drejer sig om. Men det, der står tilbage nu, og som de i hvert fald skal stemme om ligesom alle vi andre, det er et dagsordensforslag fra hr. Ib Christensen, som blot siger det, som i virkeligheden hele socialdemokratiet har påstået var socialdemokratisk EF-politik. Nu vel, vi har godt været klar over, at det, man sagde, var højst lunkent, men nu kan vi se, om de socialdemokratiske EF-modstandere og -skeptikere i det mindste kan tage sig sammen til at stemme for dette dagsordensforslag i lighed med, hvad deres på mange måder også noget lunkne fæller uden for dette parti i det radikale venstre har taget sig sammen til ved denne lejlighed.

(Kort bemærkning).

Erik Holst (S):

Jeg skal svare fru Hanne Engberg meget kort. Når et flertal i dette folketing giver tilslutning til et mandat til en minister, så er det demokrati. Det behøver ikke nødvendigvis at være udemokratisk, fordi vi ikke vil følge SFs opfattelse. SF var i klart mindretal.

Til hr. Steen Folke: jeg kan godt forstå, hvis der er medlemmer af EF-Parlamentet, der finder, at energipolitik, beskæftigelsesproblemer, socialfonden, regionalfonden har meget stor betydning, men at disse områders muligheder for at blive realiseret mindskes, såfremt landbrugsordningerne sprænger alle rammer. Det er, hvad hr. Gundelach har sagt, og jeg har megen forståelse for de synspunkter. Men det betyder ikke, at jeg har forståelse for en ændring i landbrugsordningerne, der skulle være til skade for Danmark.

Alfred Hansen (DR):

Jeg spurgte i mit første indlæg hr. Niels Anker Kofoed fra venstre, om ikke venstre følte, at denne medansvarsafgift, som retsforbundet ønsker fjernet, kan betragtes som en særskat på produktion, og om hr. Niels Anker Kofoed er enig i, at det er at stille tingene på hovedet, når hr. Niels Anker Kofoed i sit første indlæg forlanger, at vi endelig skal bevare medansvarsafgiften, for hvis den bliver fjernet, så vil det stille dansk landbrug over for helt forfærdelige forhold. Jeg vil gerne spørge hr. Niels Anker Kofoed, om medansvarsafgiften ikke er en særskat på produktion, idet det er en afgift, som kun rammer de landmænd, som har en særlig stor produktion, men ikke rammer folk inden for handel, håndværk og industri, hvad den naturligvis heller ikke bør gøre, men jeg ved jo, at venstre tidligere har brugt megen tid på at tale om særskat. Er dette i og for sig ikke en særskat på produktion, vel at mærke ikke på produktionsmulighederne, men på selve produktionen?

Jeg vil gerne spørge regeringen – om det er landbrugsministeren eller udenrigsministeren, der svarer, er sådan set underordnet – om vi kan regne med, at den socialdemokratiske regering vil tage afstand fra en momsforhøjelse. Vi fik også at vide af hr. Erik Holst, at det ikke havde været på tale, og at det var helt forkert, når man havde den opfattelse, at der rumledes med planer om at

forhøje momsen til f. eks. 1½ pct. fra den nuværende ene procent. Kan vi regne med, at Danmark med alle til rådighed stående midler vil modsætte sig dette, eventuelt nedlægge veto?

Jeg vil gerne takke landbrugsministeren for de svar, jeg har fået på mine første spørgsmål. I den tale, som landbrugsministeren har holdt, fremfører landbrugsministeren, hvilke forslag Kommissionen har lagt frem som principper for den kommende politik – og jeg citerer: der må skabes ligevægt på markederne, især for mejeriprodukter og sukker, og så kommer det meget interessante, som jeg nok vil karakterisere som særdeles banalt og elementært, idet det nemlig efter ministerens gengivelse skal ske ved at forøge forbruget både inden for og uden for Fællesskabet og ved at begrænse produktionen. Det er klart, at hvis man har en overproduktion, så må man håbe, at folk forbruger noget mere, og samtidig kan man så håbe, at producenterne vil begrænse produktionen noget.

Det er vel meget relevant at spørge, hvilke midler Kommissionen har tænkt sig, og hvad ministeren har tænkt sig at foreslå for at leve op til denne målsætning. Skal det ske i form af yderligere afgifter på produktionen for derved kunstigt at få producenterne til at miste lysten til at producere, eller skal det være i form af tilskud til forbrugerne, så forbrugerne skulle få større lyst til at købe den overskudsproduktion, som ministeren taler om?

Endelig vil jeg gerne stille det spørgsmål, hvorfor socialdemokratiet ikke kan stemme for denne dagsorden. Er socialdemokratiet da ikke fundamentalt enig i det dagsordensforslag, som er fremsat af hr. Ib Christensen på forespørgernes vegne, om, at vi tager afstand fra Europa-Parlamentets ønsker om øgede budgetbeføjelser på Ministerrådets bekostning, og at vi tager afstand fra dets forsøg på at lovgive via EFs budget? Er man ikke i socialdemokratiet enig i de synspunkter, der her er givet udtryk for, og i så tilfælde: hvorfor kan så ikke socialdemokratiet, eventuelt enkelte af socialdemokratiets medlemmer, stemme herfor?

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Hr. Alfred Hansen spurgte, om regeringen vil tage afstand fra et forslag om en moms-

[Udenrigsministeren]

forhøjelse. Jeg er i den situation, at jeg har kunnet svare, før spørgsmålet er blevet stillet.

Hvis hr. Alfred Hansen ser mit første indlæg, så vil han se, at jeg for det første konstaterede, at det procentpoint, der er tale om i dag i merværdiafgift, ikke er udnyttet, det er kun udnyttet til 0,8 pct. Dernæst gav jeg udtryk for, at man ikke forventer at nå loftet før engang i 1981 eller 1982. Jeg sagde for det tredje, at græsk medlemskab fra 1. januar 1981 ikke indebærer nogen ændringer i denne situation, men at Spaniens og Portugals senere indtræden vil skabe nogle problemer, der også betyder behov for øgede indtægter. Og endelig sagde jeg til folketinget og dermed også til hr. Alfred Hansen, at vi i første halvår af 1980 venter et oplæg fra Kommissionen, der drejer sig om disse ting, således at man har god tid til at behandle det.

Det er situationen, og det er rækkefølgen, og det er mit svar.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden på blad nr. 286 af Erik Holst (S) (se foran) vedtoges med 111 stemmer mod 28.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden på blad nr. 285 af Ib Christensen (DR) (se foran).

Følgende forslag var taget tilbage og bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden på blad nr. 282 af Ib Christensen (DR) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden på blad nr. 283 af Brusvang (CD) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Jeg skal lade de to sidste sager, første behandling af lovforslag nr. L 37 og første behandling af beslutningsforslag nr. B 10, udgå af dagsordenen, og der er herefter ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Tove Nielsen* har meddelt mig, at hun ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor hun anmoder om orlov, jfr. valglovens § 84, stk. 3, 2. pkt., fra og med den 22. januar samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlemmer af folketinget *Margrete Auken* (SF), *Lilli Gyldenkilde* (SF) og *Ebba Strange* (SF) har meddelt mig, at de ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgerne:

Forespørgsel.

»Er det regeringens hensigt at gennemføre licitationerne vedrørende Farøbroprojektet som planlagt?«

(Forespørgsel nr. 14).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Grønlandsudvalget (16/1 80):

Udtræder: Jørgen Witte

Nyt medl.: Erik Andersen

Det politisk-økonomiske udvalg (17/1 80):

Udtræder: Gert Petersen

Nyt medl.: Ebba Strange

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 18. januar 1980, kl. 11.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

1800
Mødet hævet kl. 16.51